M. Turhan Tan'ın
Müessesemiz tarafından çıkarılan en son eserleri

Hurrem Sultan	150 Kr.
Viyana Dönüşü	150 »
Kadın Avcısı	100 »
Tarihî Musahabeler	75 »
Tarihte Türkler için söylenen büyük sözler	25 »

— Cumhuriyet Matbaası —

Cumhuriyet

Onyedinci yıl sayı : 5784

İSTANBUL — CAĞALOĞLU
Telgraf ve mektub adresi: Cumhuriyet, İstanbul - Posta kutusu: İstanbul No. 246
Telefon: Başmuharrir: 22366. Tahrir heyeti: 24298. İdare ve matbaa kısmı: 24299 - 24290

Salı 18 Haziran 1940

KIRK YIL
Büyük Edib Halid Ziya Uşaklıgilin beş cildlik nefis bir eseridir.
Her kitabcıda bulunur.

Fransanın Mütareke Talebi

Mareşal Petain'in Almanyaya, Ispanya vasıtasile dün yaptığı müracaat üzerine Hitler ve Mussolini bugün Münih'te buluşarak kat'î kararlarını verecekler

Ingiltere hükûmeti harbe devam edeceğini bildirdi

Fransa Hariciye Nazırının beyanatı

"Şerefsiz bir sulha, ümidsiz de olsa, mukavemeti her zaman tercih edeceğiz,,

Fransanın Sulh teklifi

Yıldırım harbi diye andığımız bu harb, mahiyetini muhafaza ettiği müddetçe, cereyan eden hâdiselerin de yıldırım hızile birbirini kovalamasına şaşmamak lâzım.

İki gündenberi Fransız kabinesi Cumhur reisi Lebrun'ün reisliği altında, hararetli ve buhranlı olduğu şüphe götürmiyen, uzun toplantılar yapıyordu. Fransız mukadderatı, bu toplantılar neticesinde varılacak karara bağlı bulunuyordu. Çok üstün kuvvetler önünde, memleketi karış karış müdafaaya çalışırken, Fransız ordusunun mütemadiyen hırpalanarak çekilmesi, vaziyeti son derece ciddî bir safhaya sokmuştu. Tarihte misli görülmemiş bu sür'atli akına karşı maddî, manevî kuvvetlerini ayarmaddî, manevî kuvvetlerini ayarlayamıyan Fransa, yapabileceği tek çareye başvurdu: Düşmana mütareke teklif etti.

Evvelki gün Lebrun'ün riyasetinde gene uzun bir toplantı yapan Reynaud hükûmeti istifaya mecbur kalmıştı. Reynaud, en buhranlı günlerde Fransanın bütün yükünü sırtına almak cesaretini gösteren kıymetli bir şahsiyetti. Memleketinin zayıf noktalarını çok evvelden görmüş, bundan dört sene evvel *Front populaire* devrinde yazdığı (Genclik, nasıl bir Fransa isteyorsun?) ve (Fransız askeri meselesi) isimli kitablarile efkârı umumiyenin dikkatini kamçılamaya çalışmıştı. Reynaud, Fransanın içinde bulunduğu fevkalâde nazik dakikalara rağmen, her ne olursa olsun harbe devam taraftarıydı. Fakat yazık ki bu çok akıllı ve kıymetli adam, Fransayı eline alabilecek, hareket ve kararlarına bütün milleti inkiyad ettirebilecek bir şef olduğunu bu güne kadar ispat edemedi. Harb pek anî ve şaşırtıcı bir şekilde inkişaf ettiğinden olacak, Fransa, henüz kendini toparlayamamış, millî iradesine hâkim olamamıştı.

Reynaud'nun istifası üzerine Mareşal Petain'in reisliğinde başka bir hükûmet kuruldu ve Petain İspanyanın tavassutile Almanyaya mütareke teklif etti. Seksen yaşını aşkın bulunan ihtiyar mareşal, Kayzer Almanyasına karşı dört sene harbetmiş ve Fransaya 1918 nümayişini kazandırmış bir kahramandır. Bu gün hükûmet reisliğini kabul ederek Almanyaya mütareke teklifinde bulunması, vatanına karşı beslediği aşkın sonsuzluğunu gösteren harikulâde bir fedakârlıktır. Petain, mesleğinin son yıllarında eşsiz bir zafer kazanmıştı. Bu zaferin hatırası içinde o, hayatla alâkası kalmıyan ihtiyar günlerini memnun ve kendi halinde geçirebilirdi. Üstelik 1920 denberi Fransaya hâkim olan siyasî partilerle arasında bir görüş uçurumu da vardı.

— Ben Fransaya hizmetlerin en büyüğünü yapmıştım. Yirmi sene evvel kazandığım zafer, benim ol-

NADİR NADİ

[Arkası sahife 3 sütun 3 te]

Alman Devlet Reisi Hitler

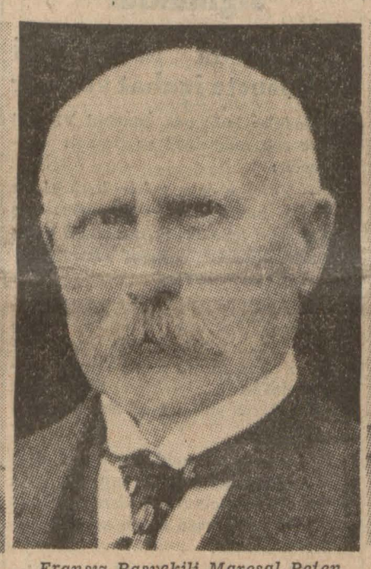

Fransız Başvekili Mareşal Peten

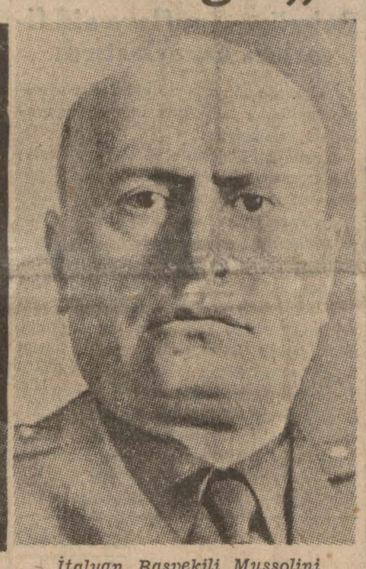

İtalyan Başvekili Mussolini

İngilterenin son ve kat'î ittifak teklif-lerine Fransa henüz cevab vermedi

Bordo 17 (Hususî) — Yeni Fransız Başvekili Mareşal Petain bugün Fransa saatile 12.30 da, radyoda Fransız milletine hitaben beyanatta bulunarak mu - hasamata nihayet vermek lâzım geldiğini bildirmiş ve Almanyanın şartlarını öğrenmek üzere bir gece evvel Hitler'e müracaat ettiğini bildirmiştir.

Mareşalın mesajı

Mareşal, adedce ve malzemece faik bir düşmana karşı an'anelerine lâyık bir kahramanlıkla çarpışan Fransız ordusunu övmüş ve sözlerine şöyle devam etmiştir:

«— Bu ordunun muhabbetinden, eski muhariblerin muzaheretinden ve aynı zamanda bütün milletin itimadından eminim.

Bu kederli saatlerde, yollar boyunca perişan kaçmakta olan zavallı muhacirleri düşünüyorum. Bu muhacirlere bütün muhabbet ve alâkamı bildiririm. Onlara kalbim parçalanmış olarak diye-

[Arkası sahife 4 sütun 1 de]

Sovyetlerin muhtırası

Estonya ve Letonya hükûmetleri Moskovanın yeni taleblerini kabul ettiler

Baltık memleketlerindeki Sovyet garnizonlarını takviye edecek kıt'alar hareket etti, yeni kabineler kuruluyor

Sovyet ordusundan bir topçu kıt'ası hareket halinde

Yazısı 3 üncü sahifede

Millî birlik ve disiplin

Cevdet Kerim İncedayı Üniversitede dün mühim bir konferans verdi

«Biz müteçaviz değiliz, macera aramıyoruz, sadece sulh vasıtalarından, sulh silâhlarından istifadeye çalışıyoruz»

Cevdet Kerim Konferansını verirken

Cumhuriyet Halk Partisi umumî heyet azasından Sinob meb'usu Cevdet Kerim İncedayı, dün saat 18 de Üniversite konferans salonunda, Türk devletinin bu günkü millî siyaseti ve millî birliğimizi bozmağa kalkanların faaliyeti hakkında mühim bir konferans vermiştir. Konferansta, İstanbul Vali ve Belediye reisi Lûtfi Kırdar, İstanbul komutanı General İshak Avni, Üniversite profesör ve talebelerile kalabalık bir halk kütlesi hazır bulunmuştur.

Hatib, şu suretle söze başlamıştır:

«— Dünya ahvalinin gittikçe artan ve her millet için ehemmiyetle gözönünde bulundurulması icab eden nezaketi karşısında, bizim de milletçe imtisale şayan şuur ve intizamı üstün tutmak ve kuvvetlendirmek için her an vazifemizi dikkatle elde bulundurmamız lâzımdır. Fevkalâde bir zamanda bir milletin dayanacağı kuvvet millî birlik ve millî disiplindir. Bir millet bu silâhlarla ne kadar mücehhez olursa o kadar kuvvetlidir. Birlik vatan kadar ve o nispette üstüne titreyeceğimiz bir varlıktır.»

Bundan sonra hatib, dünyayı sarsan ve endişeye sevkeden hâdisatın on sekizinci asra irca edilen menşelerini ve tarihî seyrini anlatarak Cihan Harbile bu günkü harbin vukuuna sebeb olan amilleri mukayese etmiştir. Geçen harb sonunda büsbütün karışık bir hal alan Avrupa siyasî vaziyetinin bir aksülâmeli olarak Almanya ve İtalyada doğan rejimlerin, milletlerarası yeni nizamlar kurmak için serdettikleri esaslara temas eden hatib, bu mücadelelerin içtimaî ve siyasî olduğu kadar iktısadî olduğunu ve neticede bu günkü harbi vücude getirdiğini söylemiştir.

Cevdet Kerim, Türkiyenin takib ettiği siyasete geçerek, Türkiye Cumhuriyeti hükûmetinin ve devletinin siyasetinin

[Arkası sahife 4 sütun 7 de]

Ticaret Vekili

Muhtelif mevzular üzerinde mühim beyanatta bulundu

Nazmi Topçoğlu

Şehrimizde bulunan Ticaret Vekili Nazmi Topçoğlu dün sabah saat 10 da Ticaret Vekâleti Başkontrolörlüğüne giderek burada saat 13,5 a kadar meşgul olmuş ve ziyaretine gelen Vali ve Belediye [illegible]fi Kırdarla uzun müddet ekmek, u[illegible] ve İstanbulun ihtiyacları üzerinde görüşmüştür. Ticaret Vekili, bilâhare ithalât birlikleri mümessillerini kabul ederek kendile - rile ayrı ayrı ithalât vaziyeti etrafında görüşmüştür. Bu arada Yumurta İthalât Birliğinden bir heyet Vekili ziyaret ederek Türk Ticaret Bankasının İtalyaya yapılan yumurta ihracatından mütevellid Ticaret Vekâleti emrile ve Merkez Bankasının açtığı kredi üzerinden verdiği bütün kredilere aid bo - noları protesto ederek bedelini istediğini Vekile bildirmiştir.

Nazmi Topçoğlu, Vekâletin emrile açılan bu kredinin böylece protesto edilerek yumurta ihracat tacirlerinin müşkül vaziyete düşürülmesi işini ehemmiyetle tetkik edeceğini vadetmiştir.

(Arkası sahife 2 sütun 4 te)

Hitler'in beyanatı

Alman Devlet Reisinin Amerikalı gazeteciye verdiği mülâkatın tam metni üçüncü sahifemizdedir.

Yeni romanımız

Pek yakında başlıyoruz

TARİHTE Türkler ve İngilizler

Tarihî tefrika: 37 Yazan: ZİYA ŞAKİR

Padişahla hükûmet erkânı

Rus donanmasının Baltık denizinden Akdenize gelebileceğine imkân vermediler

Rus ordusu, Eflâk ve Buğdanı işgal etti. General Stofluk'un kumanda ettiği muzaffer ordu, nihayet Bükreş şehrine girdi... Cehalet, vukufsuzluk ve tafrafüruşlukla girişilen harbden, bundan başka hiçbir netice beklenemezdi.

***

Fakat Çariçe Katerin, zaferin bu derecesile iktifa etmedi. Nâehil ellerde kalmış olan Osmanlı İmperatorluğuna son ve müessir bir darbe vurarak siyasî programını kat'iyyetle tatbik etmek istedi. Baltık denizinde bulunan büyük donanmasını, Akdenize göndermeğe karar verdi.

Bu donanma, başlıca iki vazife ifa edecekti:

1 — Mora yarımadasında ve Adalar denizindeki adalarda bulunan Rumları, Osmanlı hükûmetine isyan ettirmek.

2 — Çanakkale boğazını zorlayarak Marmara denizine girmek. Osmanlı İmparatorluğunun payitahtına kahir bir darbe indirmek...

Bu vazifeyi alan ve 12 saffı harb gemisi, 12 fırkateyn ve birçok nakliye gemilerinden mürekkeb olan Rus donanması, iki filoya ayrılarak biri Amiral Spridof'un, diğeri de Amiral Mordinof'un kumandasında olmak üzere, birbirini müteakıb, Baltık denizindeki Kronştad limanından hareket etti. İngiliz amiralı Elfinston, donanmanın teknik işlerini deruhde etmişti.

Rus amiralları, ne denizciliğe ve ne de deniz muharebe usullerine lâyıkile vâkıf değillerdi. Böyle olmakla beraber, İngiliz amiralının verdiği talimata göre hareket etmeyi de kendileri için bir tenezzül addetmektelerdi.

Donanma, uzun bir seferin ihtiyaclarını temin için İngiliz limanlarına yanaştı. İngilizler, bu donanmanın kat'î hedefini henüz lâyıkile bilmiyorlardı. Sadece, İngiliz zabitlerinin ve denizcilerinin himmetile uzun bir sefere çıkmış olan Rus gemilerini alkışlayorlardı.

O devirdeki İngiliz hükûmet erkânı, halkın bu tezahüratına karşı lâkayd kaldı. Çünkü Osmanlı hükûmetinin tamamii mülkiyeti lüzumu hakkında, İngiltere hükûmetince henüz kat'î bir kanaat hasıl olamamıştı. Buna binaen İngiltere hükûmeti, bitaraflığını muhafaza etmek istedi. Rus donanmasının ihtiyaclarını tedarik etmesine hiç bir alâka göstermediği gibi, ecir sıfatile Rus gemilerinde çalışan İngilizleri Türklerle harbe gitmekten men'e de lüzum görmedi... İngilizlerin böyle kayıdsız davranmalarında başka bir sebeb daha vardı ki bu da, Fransa hükûmetinin o zamanki siyasetine muhalif hareket etmekti.

Rus donanması, İngiltere sahillerinden ayrıldı. Akdenize girmek için, Atlas Okyanusunda ilerlemeğe başladı. İşte o zaman İstanbulda derin bir hayret uyandı.

***

Başta Padişah Üçüncü Mustafa olduğu halde bütün hükûmet erkânı, Rus donanmasının Baltık denizinden kalkarak Akdenize gelebileceğine kat'iyyen imkân ve ihtimal veremiyorlar:

— Bu, ne gûna mütaleadır?.. Moskoflunun Petersburg'dan Akdenize donanma geçirmesine ne gûna imkân vardır. Bu iş, umuru müstahyeledendir. Bu gibi eracife inanmak için tıflı abecedhan olmak gerektir.

Diyorlardı.

Sarayın ve Babıâlinin bu düşüncelerine vâkıf olan ecnebiler, hükûmet erkânının bu vukufsuzluğu karşısında hayrette kalıyorlar. İmkânsız görünen bu işin, pek mümkün olduğunu ispat ederek devlet ricalini ikaz etmek için, haritalar gösteriyorlardı.

Rus donanmasının Akdenize geçmesini en çok imkânsız gören, Kızlarağası idi. Her işe burnunu sokan bu cahil zenci, haritalar vasıtasile iddiasının aksi sabit olduğunu işitir işitmez, küplere bindi.

— Kimmiş bunu söyleyen... Çabuk, gelsin... Bana da anlatsın.

Diye emir verdi. Fenni coğrafyada mahir olan bir zat bulunarak, haritalarla beraber Kızlarağasının huzuruna getirildi.

Harita, ortaya yayıldı. O zat, elinde bir altın hilâl 1] olduğu halde şöylece izahat vermeğe başladı:

— Aga hazretleri... İşte, Rus donanması, şuradan hareket etti. Şöyle geldi. Şimdi, Septe veyahud Cebelüttarık denilen şu boğazdan geçecek... Akdenize girecek!..

Kızlarağası, müstehziyane bir lisanla sordu:

— Hangi boğazdan?

O zat, elindeki altın hilâli, Septe boğazını teşkil eden iki çizginin arasından geçirerek:

— İşte, efendimiz... şu boğazdan...

O anda, zavallı adamın ensesine, korkunc bir sille şakladı. Kızlarağası, büyük bir hiddetle:

— Ulan, kırmızı kulak!.. Sen benimle eğleniyor musun? Boğaz dediğin o yere, elindeki hilâlin ucu bile sığmıyor. Koskoca Moskof gemileri, oradan nasıl geçer?.. Çık...

Diye bağırdı.

***

Padişahın, Kızlarağasının ve hükûmet erkânının imkânsız gördükleri iş, nihayet tahakkuk etti. Rus donanması, Amiral Elfinston'la diğer İngiliz bahriyelilerinin sevk ve idaresile Akdenize girdi. Çariçe Katerin'in verdiği talimatın tatbikına girişildi.

Bu tatbikatın Mora'daki kısmı, muvaffakiyetsizlikle karşılaştı. Fakat Rus donanması, Çeşmede bunların acısını çıkardı. Kaptanı Derya, Hüsameddin Paşanın kumandasında bulunan on beş kalyon, iki kurvet ve on üç nakliye gemisinden mürekkeb olan donanmayı kâmilen yaktı.

Bu muvaffakiyet, hiç şüphesiz ki İngiliz amiralin sayesinde temin edilmişti. Nitekim, -deruhde ettiği vazifeyi bihakkın ifa etmek isteyen- bu amiral, Çariçenin talimatını tamamile ifa etmiş olmak için;

— Şimdi, serbestçe İstanbula kadar gidebiliriz.

Dedi. Fakat, o sırada Rus donanmasının başamirallığı mevkiine geçirilmiş olan -Çariçenin gözdesi- Kont Aleks Orlof, buna cesaret edemedi.

İngiliz amiral Rus başamiralının bu korkaklığını istihfaf etmek istedi. Bindiği gemi ile Boğaza girdi. Boğaz istihkâmlarından birile top düellosuna girişti. Lâkin daha ileri gitmeğe muvaffak olamıyarak, bu kısa nümayişten sonra, avdet etti.

***

Ancak şu var ki, İngiliz amiral sayesinde Çariçe donanmasının kazanmış olduğu bu muvaffakiyet, intikamsız kalmadı. Çeşme felâketinde, gösterdiği büyük kahramanlıkla temayüz etmiş olan Türk amiralı Cezayirli Hasan Paşa Akdeniz boğazı muhafızlığile Kaptan Paşalık vazifesini üzerine aldı. Derhal toparlayabildiği gemilerle Çariçenin donanmasına taarruza geçti. Bu donanmayı Mondros limanında sıkıştırarak ağır bir hezimete duçar etti. Eğer Hasan Paşanın elindeki vasıta daha kuvvetli olsaydı, hiç şüphesiz ki Mondros limanı, başamiral Kont Orlof'un donanmasına ebedî bir mezar teşkil edecekti. Cezayirlinin bu baskını o kadar müthişti ki, Çeşme zaferile mağrur olan İngiliz amiral bile, bu kahir darbenin önüne geçemedi. [Arkası var]

1] Bir tarafı diş ve diğer tarafı kulak karıştırmak için altından, gümüşten, fildişinden yapılan kürdan gibi küçük bir alet.

Halkın dilekleri

Erzincana bir orta okul mutlaka lâzımdır!

Altında, Erzincan vilâyeti umumî meclisi azasından bir çok zatların imzası bulunan bir mektub aldık. Bu mektubda bahsedilen mesele mühimdir. Bilhassa deniliyor ki:

«Yeni Erzincanın imar ve inşasında çalışmak ve orada tekrar yerleşmek isteyen bir çok vatandaş var. Fakat bunlar gelmekte tereddüd ediyorlar. Çünkü Erzincanda çoluk çocuklarını okutabilecekleri bir orta mekteb yoktur. Diğer taraftan Tercan, Kemah, Kemaliye, İliç ve Refahiye kazalarile bunların nahiyelerindeki beş sınıflı ilkmekteblerden çıkan yavrular da bütün vilâyet dahilinde devam edecek bir ortamekteb bulamamaktadırlar. Erzincanda yeni bir ortamekteb binası yapmak epey zamana mütevakkıf olduğu için mevcud binaların birinden istifade edilmesini teklif ediyoruz. Tercan kazasında üç katlı ve altmıştan fazla odası bulunan, önce mekteb olarak inşa edilmiş ve mühendislerin verdikleri raporlara nazaran sağlamlığında şüphe olmıyan bir bina vardır. Yeni ders senesi başında burada tedrisata başlanabilmek üzere ortamektebin orada tesisine aid muamele ve hazırlıklara girişilmesini Maarif Vekâletinden dileriz.»

Erzincanın bir ortamektebe ihtiyacı olduğuna hepimizle beraber Maarif erkânımızın da kani bulunduğu muhakkaktır. Karilerimizin bu işin halli için gösterdikleri yol da pek mantıkî ve muhiktir. Hemen faaliyete geçileceğinden şüphe etmiyoruz.

Bir hakaret davası

Akşam gazetesi muharrirlerinden Cemal Refik, Konyalı İbrahim Hakkı aleyhine bir hakaret davası açmış, bu davaya Sultanahmed Hukuk Mahkemesinde başlanmıştır. Konyalı gelmediğinden ihzaren celbi kararlaşmıştır.

Haricî ticaret vaziyetimiz

Akdeniz yolunun kapanması üzerine ihracatımız Tuna yolile yapılıyor

(Baştarafı 1 inci sahifede)

Vekil saat 15 te Takas Limited şirketini ziyaretle burada şirket müdürü Salih ve Kâmille bir müddet görüşmüş, dünya ticaretinin aldığı vaziyet karşısında haricî ticaretimiz etrafında direktifler vermiştir.

Vekil bundan sonra Belediyede tekrar Vali ve Belediye Reisi Lûtfi Kırdarı ziyaretle uzun müddet görüşmüştür.

Vekilin beyanatı

Nazmi Topçoğlu kendisile görüşen bir muharririmize şu beyanatta bulunmuştur:

«— Burada tetkiklerle meşgulüm. Bu gün ticarî birliklerle temas ettim. Akdenizdeki vaziyet dolayısile bundan sonra bir takım mallar gelmiyecek diye fiat tereffülerinden şikâyet ediliyor. İç Ticaret Umum Müdürü de bu sabah geldi. Millî korunma kanunu mucibince teşkil edilmiş olan fiat murakabe komisyonlarile yeni tesis edilecek fiat tetkik bürolarının teşkil tarzı hakkında buradaki alâkalı makamlarla temasta bulunacaktır.

Millî korunma kanunu mucibince her vilâyette birer fiat murakabe komisyonları teşkil edilmiş bulunmaktadır. Bundan başka İzmir, İstanbul, Ankara gibi büyük piyasa merkezlerinde ayrıca üç fiat tetkik bürosu kurulacaktır. Yukarıda söylediğim fiat murakabe komisyonları da bu teşkilâtla irtibat tesis edeceklerdir.

Kâr payları ve perakende fiat

Fiat murakabesinde gıda maddelerinin en mühimlerile pamuklu ve yünlüden halk ihtiyacını karşılayacak kısımlarla bazı iptidaî sanayi maddelerinin toptan ve perakende fiatları tetkik edilmektedir. Her sınıf tacirin kâr payları fiat murakabe komisyonu tarafından tespit edilmektedir. Bu kâr payları taayyün ettikten sonra bu nevi eşyanın perakende fiatı da kendi kendine meydana çıkmış olacaktır. Perakendede dahi o fiatların fevkinde satışlar olursa millî korunma kanununun ihtikâr maddesinin tatbikı harekete geçilecektir. Şimdiye kadar daha ziyade toptan fiatlarla meşgul olmuştuk. Halbuki müstehliki sıkan asıl perakende fiatlardır. Toptancıyı murakabe altında bulundurup da perakende fiatı serbest bırakmak müstehlike fayda vermiyeceğinden perakende fiatları da tayin ve tespit ederek azamî fiatları ilân etmeği muvafık bulduk. Fiat tayini üzerine ellerindeki malı saklamak ve yahud el altından ticaret yapmak isteyenler bulunursa bunlar hakkında da millî korunma kanunu ahkâmı dahilinde harekete geçeceğiz. Halkın bu kabil hâdiseleri derhal alâkadarlara haber vermesi memleketin menfaati namına faydalı olacaktır.

Gıda maddelerimiz mebzul miktarda mevcuddur

Dünya memleketlerinden bir çoğu hatta yakın komşularımız bu günkü dünya vaziyeti dolayısile normal bir iktısadî hayata malik değildirler. Hatta bir kısım gıda ihtiyaclarını bile tahdid ediyorlar. Gıda maddeleri itibarile memleketimiz hiç bir eksiklik çekmemektedir. Herşeyi mebzulen memleketimizden tedarik ediyoruz. Bu şayanı şükrandır. Yalnız münhasıran ithalât suretile temin edilen bazı maddeler dünkü kadar temin edilememektedir. Bu vaziyet karşısında halkımızdan beklenen memleket vazifesi hiç olmazsa şu buhranlı zamanların geçmesine intizaren bu kabil malları talep etmemek ve yahud büyük bir tasarrufla kullanmaktır. Gıda ihtiyaclarımızı aldıktan sonra diğer ihtiyaclarımızı buhranın izalesine kadar tahdid zaruretinde olduğumuzu herkesin takdir etmesi lâzım gelir. Bununla beraber elimizdeki vesaitle bunun izalesine çalışıyoruz. Bilhassa millî fabrikalarda normal vaziyetten çok fazla imalât yapılabilmesi için mevcud ekipleri iki, üç misli fazlasına çıkardık.

Haricî ticaret vaziyetimiz

Devletlerle ticarî münasebatımız: Bugünkü Akdeniz vaziyeti bazı memleketlerle ticarî münasebetimizin normal şekilde yapılmasına mânidir. Buna mukabil Tuna yolile ihracat yapabiliyoruz. Hiç şüphesiz ki gerek merkezî Avrupa devletlerinden bir kısmı, gerek Balkanların iptidaî maddeleri bizim memleketimizden tedarik edilir. Bugün bu memleketlere yağ istihsal edilen susam gibi nebatî maddeleri pamuk, tiftik, yapağı ve diğer bazı mevaddı bizden almak zaruretindedirler. Esas itibarile Akdenizin kapanmış olması normal ticaretimiz üzerinde tesir edecek halde değildir.

Almanya ile yapılan anlaşma

Almanya ile bir prensip akoru yapıldı. Teferruatı tetkik edilmektedir. Rumanyadan takriben 6 aylık ihtiyacımızı karşılayacak petrol ve müştekkatı temin edilmiş ve 11,000 tonluk ilk parti gelmiştir. Diğer bazı ihtiyacımızı karşılayacak sellüloz, maden direği ve saire gibi maddelerin teminini istihdaf eden müzakerenin de bu hafta zarfında intac edileceğini umuyoruz.

Şehrin buğday ihtiyacı

İstanbul şehrinin buğday ve un ihtiyacı işile tabiidir ki ehemmiyetle meşgulüz. Son zamanlarda İstanbulda bazı sebeblerle un stokları tenakus etmişti. Bunun için Toprak Mahsulleri Ofisinin hergün verdiği miktardan haric olarak 1500 tonluk bir miktar da munzam buğday vereceğiz. Bu buğdaydan yapılacak un Belediye emrinde duracaktır. İcab ederse yeniden buğday vereceğiz. Ofisin elinde de daima İstanbulda 1,5 aylık buğday vardır.»

Siyasî icmal

Fransanın sulh teklif[i] ve İngiltere

Fransada askerî vaziyet ç[ok] fenalaşıp bütün memleket[in] Almanların ve İtalyanlar[ın] istilâsına maruz bulunması üzerine so[nuna] kadar harb taraftarı Reynau[d] Başvekâletten, ve kendisile aynı fi[kirde] bulunan bazı sivil nazırlar ka[bineden] çekilmişlerdi. Yeni kabine[ye] Fransanın bellibaşlı büyük askerleri [ve] halihazırda karada, denizde ve havad[a] muharebeyi idare eden kumandanlar teşkil etmişlerdir. Bunların arasında Harbiye Nezaretini deruhde eden Ge[neral] Veygand da vardır.

Muahharen malûm olduğuna gö[re] Reynaud kabinesinden (Flandr) boz[gunluğu] üzerine çekilen Müdafaa Na[zırı] Daladye ile Sarraut ve dokuz ar[kadaşı] gene münferid sulh akdine lü[zum] gördüklerinden ve lâkin o zaman ekalliyette kaldıklarından kabineden çekilmişlerdi.

Yeni kabinenin teşekkülünü müte[akıb] Başvekil Mareşal Petain yakı[n] zamana kadar nezdinde sefir bulun[duğu] İspanya hükûmeti vasıtasile Führer Hitler'e sulh akdini teklif et[miş] ve şartların bildirilmesini istemiş[tir]. Aynı zamanda Fransız milletine yaptığı hitabede Almanların muharib sayısı ve silâh kuvveti cihetinden te[fevvukunu] sebeb göstererek muhasa[matın] tatili icab eylediğini ve harbde olduğu gibi sulh davasında da bütü[n] milletin müttehid bulunmasını tavsiye etmiştir.

İngiltere ile Fransa Danzig davasın[da] Lehistana yardım için aralarında it[tifak] akdettikleri zaman münferid sulh akdetmemeği sarahaten ve resmen kar[şılıklı] taahhüd etmişlerdi. İngilterenin bundan sonra da harbe devam etmeğe karar verdiğine nazaran iki arada de[rin] ihtilâf çıktığından Fransa münfe[rid] sulh akdederek müttefikinden ay[rılmağa] lüzum görmüştür.

Bu ihtilâfa aid sebeblere gelince bi[r] habere göre General Weygand İngi[liz] askerî mümessili General Stead'ın so[n] bozgunluktan sonra İngiltere namı[na] yaptığı yardım vadine itimad etmemiştir. Mareşal Petain de başkumandanın fikrine iltihak etmiştir. Weygand İngiltere derhal Fransaya bir milyon asker gönderme dikçe şimdiye kadar harbin bütün ağırlığını yüklenmiş bulunan Fransanın harbe devam etmeğe muktedir olamıya[ca]ğı kanaatine gelmiştir. Harbin bidayetindenberi bütün Fransada İngilizlerin vermiş oldukları zayiat ancak altmış bin kişidir.

Fransayı sulh talebine sevkeden diğer bir sebeb de Amerikanın askerî yardımda bulunmaktan kat'î olarak imtina etmiş olmasıdır. Hitler müttefiki Mussolini ile buluşup görüşerek sulh şartlarını yani mütarekenin ihtiva edeceği mukaddematı sulhiye namındaki esas siyasî ve mülkî ahkâmı kararlaştırdıktan sonra Fransız Başvekili Mareşala cevab verecektir.

Fransanın sulhu akde mecbur olması ile harb nihayet bulacak değildir. Avrupanın karasında değilse de denizinde devam edip duracaktır. Çünkü İngiltere müttefiki Fransanın münferid sulh akdine karar vermiş bulunmasına rağmen Almanya ve İtalya ile mücadeleye devam etmeğe azmetmiştir. İngilterenin maruf devlet adamlarından Henderson dün İngiliz milletine yaptığı hitabede haziran içinde yahud temmuzda Almanyanın bütün kuvvetile ya İngiliz adalarını tahrib etmeğe, yahud sıkı bir abluka ile İngilizleri aç bırakmağa yahud havadan ve denizden kuvvetler ihrac ederek istilâya teşebbüs edeceği beklenmeli ve buna karşı her İngiliz silâhlanmalıdır demiştir.

Muharrem Feyzi TOGAY

BEYNELMİLEL PORTRELER

General Blanchard

Flandres ordular grupu kumandanı

Fransanın şimal ordusu kumandanı General Blanchard, çocukluk ve delikanlılık çağında, iki vasıfla nazarı dikkati celbetmişti. Usluluk ve fasılasız birincilik..

Ailesi efradının, usluluğunu hayretle karşıladığı bu çocuğu, mekteb arkadaşları hürmetle ve takdirle anarlar, onunla bir sınıfta bulundukça birinciliği ele geçirmenin imkânsızlığını bildikleri için, sınıfın ikincisi olmağı cana minnet bilirlerdi. «Blanchard'dan sonra ben geliyorum» diyebilmek, şeref levhasında baş mevkii almak kadar ehemmiyetliydi.

General Blanchard', on dokuzuncu asırdanberi, bütün efradı hâkkâk ve artist olarak yetişen bir ailenin çocuğudur. Yalnız, bir topçu subayı olan babası, ailenin bu an'anesini bozmuş ve hatta kendi oğlunu da askerce bir terbiye ve tahsille yetiştirmeği aklına koymuştu. Blanchard, politeknik mektebine bu suretle girdi ve 1899 da oradan bermutad birincilikle çıktı.

Ancak, Büyük Harbden evvelki tarihte, küçük rütbeli bir asker maaşının, kalabalık bir aileyi geçindirmesi, türlü türlü mahrumiyetlere katlanmadıkça imkânsız olduğu için genc politeknik mezunu, askerlik mesleğine karşı duyduğu incizaba rağmen, şevkinin söndüğünü hissediyordu. Ailesinin ısrarı onu iknaa kâfi geldi ve Blanchard 1913 te Harbiye mektebine girdi. Oradan çıkarken, gene birinci idi.

Blanchard'ı, 1914 ağustosunda, yüzbaşı üniformasile ve topçu kumandanı olarak cephede görüyoruz.

Fransız ordusunda sonradan, temayüz eden pek çok kumandanlar gibi, Blanchard da, General Joffre'un gözünden kaçmamıştı. Joffre'un, mesai arkadaşı olarak seçtiği kimseler arasında bulunması, General Blanchard'ın kıymeti hakkında en kat'î fikri vermeğe kâfi iken, cephedeki yararlıklarını zikreden taltifnamelerin lisanı, Joffre'un intihabındaki bu isabeti, hem de aradan pek az zaman geçtikten sonra, parlak bir şekilde göstermiştir.

12 mart 1918 günü ve gecesi, büyük bir enerji ile müdafaa ettiği bataryasında, iperit gazile tehlikeli surette zehirlenen Blanchard'ın takati kesilinceye kadar mevkiinden ayrılmamakta ısrar ettiğini, ancak ertesi gün, hastaneye yatmağa, o da bin müşkülâtla razı olduğunu, bu taltifnamelerden birinde okuyoruz.

Tekrar erkânıharbiye hizmetine alınan Blanchard, 1918 mayısında, Mareşal Joffre'un maiyetine verildi ve 1920 kânunusanisinde, ordu erkânıharbiyesi 3 üncü bürosuna geçti.

Mesleğinin muhtelif derecelerinden, sür'atle geçtikten sonra, onun, 1937 senesinde, âli harb şûrasını teşkil eden on iki generalden biri olarak, ordunun en yüksek bir mansabını işgale başladığını görüyoruz. Aynı zamanda, yüksek askerî bilgiler okulu direktörü, General Bineau'yu da istihlâf etmiş bulunuyordu.

1939 senesi eylûlü gelip de Fransada, harb havası yeniden esmeğe başlayınca, General Blanchard, Belçika hududunda bir ordu grupu kumandanlığını almıştı. Alman istilâsı başladığı zaman, düşmanın yolunu kesmek için yapılan büyük manevraya kumanda edenler arasında, o da vardı ve onun kumanda ettiği kıtaatın gösterdiği şecaat, Almanların bile takdirini celbetti.

***

General Blanchard, tasviri mümkün, fakat izahı müşkül insanlardandır. Meslekî hayatının kademelerinden yukarı doğru yükselirken, içine girdiği garnizon kalabalıklarına karıştığı zaman, orada gene ayrı kalmıştır. Bedenî kuvvetile, ruh ve fikir istiklâline sahib olmakla iftihar eder, fakat mağrur değildir. Memleketine hizmet etmekten başka emeli olmadığı için, manevî varlığından bir nebze fedakârlık etmeği aklına getirmemiştir. Emelle ihtiras arasına, bizzat kendi vücudünden, aşılmaz bir siper örmüştür.

General Blanchard

General Blanchard'ın, hem göründüğü gibi olan, hem olduğu gibi görünen şahsiyetinde, güç anlaşılır bir tezadlı nokta vardır. Son derece az lakırdı ettiği halde, icabında, hitabeti meslek edinmiş kimselerle rekabete girişecek kadar hatib oluşu!

General Blanchard, vazife esnasında susar, ancak kışla haricinde konuşan bu asker, söyleyeceği sözleri,, önce zekâsının, basiretinin ve zadesinin hassas terazisinde tartar, sonra bunları, kısa ve kat'î kelimeler halinde ifade eder. Dinlerken, bu sözlerin, kulağınızdaki ve hafızanızdaki yerleri, ölçü üzerine yapılmış sanacağınız kadar hazır olduğunu hissedersiniz. Ne bir kelime eksik, ne bir kelime fazla!

İlk bakışta, fazla ölçülü, fazla maddî, hatta soğuk ve makine kadar hissiz intıbaını veren General Blanchard'ın, bir disiplin müş'iri olan nasıyesi arkasında, sırası gelince, kendi kendine coşan bir hassasiyet ve teessür kaynağı gizlidir.

Asker Blanchard'ın bu örtülü cephesini bulmak için, onu, aile yuvasında, ikisi de topçu subayı olan iki oğluyla, dördü de asker karısı olan kızlarının arasında görmek lâzımdır.

İçkili lokantalar

Belediye, sınıflara aid fiatları kararlaştırdı

İçki satan lokanta ve eğlence yerlerinin tarifeleri hakkında Belediye şu esasları vazetmiştir:

Birinci sınıf lokanta ve eğlence yerlerinde; rakıda şişedeki fiatın yüzde yüz ellisi, şarab ve birada fiatı aslinin yüzde yüz yirmisi, ikinci sınıf lokanta ve eğlence yerlerinde; rakıda şişe fiatının yüzde doksanı, şarab ve birada yüzde sekseni, üçüncü sınıflarda ise rakıda yüzde yetmiş beş, şarab ve birada yüzde elli zam yapılabilecektir. Yemekler bir tahdide tâbi değildir. Belediyenin yemek fiatını tahdid etmemesine sebeb, bunların tahdid edildiği takdirde porsiyon miktarının azaltılmasına ve kötü malzeme kullanılmasına meydan vermemektir. İçki satan lokanta ve eğlence yerlerinin sınıfları bunların cemiyetlerile Belediye tarafından müştereken tayin edilmiştir.

İKTISAD

Rumanyaya yapılacak ihracat

Rumanyaya yapılacak tiftik ve yapağı ihracatının tevzii için dün Ticaret Vekâleti standardizasyonu müdürü Faruk Sünter'in riyaseti altında öğleden evvel ve sonra iki toplantı yapılmıştır. Bu toplantılarda tevziat ve sevkiyatın anahatları takarrür etmiştir.

Değirmencilerin müracaati

Değirmenciler dün Belediyeye müracaatle Toprak Mahsulleri Ofisinin bugünkü nâzım fiat üzerinden yeni husule getirilecek un stoku için buğday vermekle beraber bu buğdayların hakikî kıymetinin bilâhare Vekiller Heyetince tayin edileceğini, tayin olunacak bu fiat eğer bugünkünden farklı olursa veya piyasa düşerse bu farkın Belediyece kabul ve taahhüdünün tabiî olması lâzım geldiğini gözönüne koymuşlardır. Toprak Mahsulleri Ofisi de bu buğdayları Belediye emrinde stok vücude getirilmek üzere vermektedir.

Evlerde yapılacak sığınaklar

Seferberlik Müdiriyeti bu hususta izahat veriyor

Sığınaklar hakkında İstanbul Vilâyeti Seferberlik müdiriyeti şu izahatı vermektedir:

1 — Üç veya daha yukarı katlı kârgir ve beton binalarda korunma odası inşa edecek her vatandaş ikamet ettiği kazanın fen heyetine müracaat ederek istediği malûmatı alabilir.

2 — Korunma odası, siper, sığınak veya siper hendek inşa edecek her vatandaşın vaki müracaatinde kaza heyeti fenniyeleri bizzat cevab verecekler ve sığınak yerini tespit ederek bu gibi yerlerde alınması lâzım gelen fennî tedbirleri anlatacaklardır.

3 — Ahşab mebanide korunma odası yapılamaz, etrafındaki evlerin yıkılmasından mütessir olmıyacak derecede bahçesi geniş ve müsaid ahşab evlerde siperler kazdırılır.

4 — Sığınak işleri dolayısile yapılmakta olan ihtikârın önüne geçilmek için icab eden tedbirler alınmıştır.

5 — Evlerde hem korunma odası ve hem de siper kazdırılmaz, bunlardan bir tanesi kâfidir.

MÜTEFERRİK

Fiat mürakabe komisyonu

Fiat murakabe komisyonu dün de Mıntaka Ticaret müdürlüğünde toplanarak nebatî yağcılarla toptancı, yarı toptancı ve perakendecilere verilmesi lâzım gelen kâr nispeti üzerinden istişarede bulunmuştur. Şimdiye kadar yapılan istişarelerde elde edilen netice Vekâlete bildirilecektir.

İzmir hava seferleri

Devlet Havayollarının İzmir seferlerinin şimdilik tatili münasib görüldüğünden dün İzmire son tayyare seferi yapılmıştır.

Kalay ihtikârı

Bir tüccarın mevkufen muhakemesine başlandı

Piyasadan kalay toplayıp fazla fiata satmak suretile millî korunma kanununa muhalif hareket ettiği iddia olunan tüccardan Robeno Foliti'nin muhakemesine dün akşam İstanbul yedinci asliye ceza mahkemesinde mevkufen başlanmıştır. Kendisinin kalayla beraber yağ, sicim, çay ve saire de sattığını kaydeden Robeno Politi; ihtikâr yapmadığını, normal şekilde ticaretle meşgul olduğunu söylemiştir. Vekili Sadi Rıza Dağ, yüzde otuz üç buçuk kârla satıldığı bahis mevzuu olan kalaylar üzerinde, millî korunma kanununun meriyete geçmesinden evvel muamele yapıldığını ileri sürmüş, bunu ispat için şahidler göstermiş ve aynı zamanda defterler üzerinde vukuf ehline tetkikat yaptırılmasını istemiştir. Hâkim İsmail Hakkı, bu istekleri kabul ederek, hâkim muavini Edibeyi tetkikata naib tayin etmiştir. Kanunun maddesi mutlak olduğundan, tahliye talebi reddolunmuştur. Muhakemenin devamı, 24 haziran 14 e kalmıştır.

Katil kasdile cerh davası

Bundan bir kaç ay evvel matbaamızın bahçesinde, makine komisyoncusu Blümeri öldürmek kasdile yaralayan matbaa işçilerinden Mehmed Alinin muhakemesine dün ağır cezada devam edilmiş ve bazı şahidler dinlendikten sonra muhakeme talik olunmuştur. Maznun Mehmed Ali, mahkemeden çıkarıldıktan sonra, koridorda, jandarmaların elinden kurtularak, dün şahidlik etmiş olan makinist Fahrinin üstüne hücum etmiştir. Jandarmalar maznunu zorlukla yakalamışlardır.

Havada uçmak meselesi sporda yeni çeşidin heyecanı hudududan çıkalı çok oldu. Milletler yeryüzündeki yollarda görüien bütün işleri hava yollarında da başarmak iddiasındadırlar.

İSMET İNÖNÜ

CUMHURİYET

Nüshası 5 kuruştur.

Abone şeraiti	Türkiye için	Haric için
Senelik	1400 Kr.	2700 Kr.
Altı aylık	750 »	1450 »
Üç aylık	400 »	800 »
Bir aylık	150 »	Yoktur.

Dikkat

Gazetemize gönderilen evrak ve yazılar neşredilsin, edilmesin iade edilmez ve zıyaından mes'uliyet kabul olunmaz.

Küçük hikâye

Duvarda bir delik

Nakleden : Ayşe Osman

Serserinin biriydi. İş aramak, sadaka almak ümidile orada burada dolaşıyordu. Altmış yaşlarında zayıf bir ihtiyardı. Üstü başı kir içinde, fakat dinc... Tıraş olmağa fırsat bulduğu vakitler hiç de serseri hali kalmıyordu.

Dağın eteğindeki bir köye doğru iniyordu. Gece yavaş yavaş etrafa yayılıyordu. Köyün ilk evi önünde durdu. Bir çok tecrübeler onu ihtiyatlı bir adam haline sokmuştu. Bağırdı:

— Kimse yok mu?

Beyaz saçlı bir kadın eşikte göründü.

— Merhaba! dedi Jan Sabro, işlerinize yardım edecek bir adama ihtiyacınız var mı?

— Çok yazık! diye cevab verdi köylü kadın, hiç kimseye ihtiyacımız yok? Fakat belki senin sıcak bir çorbaya ihtiyasın vardır.

— Oo! Evet, ben nazlanmam!

Çardağın altındaki tahta sıranın üstüne omzundaki torbasını fırlattı.

Fakir bir evdi, fakat temizlikten her taraf pırıl pırıl yanıyordu. Badanalı duvarlarda bir kaç tencere, raflarda kaba tabaklar, hasır iskemleler, içinde asılı çorba tenceresi kaynayan kocaman bir ocak.

Adam çorbanın ilk kaşıklarını ağzına akıtırcasına içiyordu. Sonra tadını alarak içmeğe başladı.

— Çok zamandır bu kadar lezzetli çorba içmemiştim... Annemin öldüğü gündenberi... Otuz sene olnyor. Eğer o, yaşamış olsaydı ben bu hallere gelmezdim. Babam yalnız oturamadı. Yabancı bir kadınla yapmadığı kalmadı. Ben çıkıp gittim evden. O kadın babamın varını yoğunu yedi ve nihayet babam hastanede öldü. Ben başka yoldan aynı yere gidiyorum.

Köylü kadın alçak bir iskemleye oturdu. Ellerini dizlerine koyarak:

— Herkesin bir derdi var, zavallı adam, dedi, bizim başımızı sokacak bir damımız, bir kaç parça toprağımız var, fakat mes'ud olmak için çok fakiriz...

Sabro kaşığı sağ avcu içinde sıkarak durdu. Başını kaldırarak ihtiyar kadına baktı. Senelerin ve sıkıntıların çizgilerle doldurduğu yüzde, saçların beyazlığına rağmen gözler hâlâ canlı parıltılarını muhafaza ediyorlardı.

— Ben dulum diyordu ihtiyar kadın. Oğlumla beraber yaşıyorum. O da babası gibi cesur ve kuvvetli.. Bizim topraklarımızın on mislini idare edebilir. Daha henüz yirmi yaşında! Ben artık ihtiyarladım. Evde bir geline ihtiyac var. Benim yaşta kadınların mükâfatı beşiklerle uğraşmaktır. Fakat oğluma istediği kızı vermiyorlar. İki çift öküzleri var!.. Kızcağız da bedbaht! Ne yapalım, Allah hepimize acısın!

Adam teselli olarak bir kaç kelime mırıldandı. Kadın kalktı, boşalan bardağa şarab doldurdu ve tekrar geldi işine koyuldu.

— Mes'ud olmağa lâyık insanların sıhhatine içiyorum dedi Jan Sabro, yani sizin ve oğlunuzun.

— Teşekkür ederim, diye cevab verdi ihtiyar kadın. Eğer gece yatacak yeriniz yoksa, bizim şurada samanlık var. Orada güzel, yumuşak saman yığınları var. Allah vere de yanınızda gibrit filân yoktur...

Bu samanlık duvarların kalılnığına, ucları dışarıda kalmış kemerlere bakılırsa ya bir şato veya bir manastırdan kalmışa benziyordu. Jan Sabro taze samanların içine uzandı. Daha henüz gözlerini kapamıştı ki duvarın öbür tarafından bir erkek sesini duydu:

— Evet, anneciğim, pazar iyi oldu... Ne dediniz? Ha çok iyi ettiniz. Bu evde hiç kimseden bir tabak çorba, bir kadeh şarab esirgenmemiştir. Tutuşturursa mı diyorsunuz? Ne yapalım, çok bir şey kaybetmeyiz...

Bu sözleri işiten Sabro: «Dünyada henüz iyi insanların bitmediği doğru imiş demek!» diye mırıldandı ve uykudan ağırlaşan gözlerini kapadı.

Ne var? Ne oluyor? Kim onu uyandırmıştı? Birkaç tıkırdıdan sonra gene ses kesildi. «Bu hınzır fareler çantamın içindeki ekmek kabuklarına üşüştüler. İnsanın daima kendinden açı ve fakiri bulunuyormuş demek.

Kalın köseleli ayakkabıları yanında duruyordu. Bir tanesini alarak duvara doğru fırlattı. Sıvalar döküldü ve fareler kaçtılar.

Sabahleyin erkenden uyanmıştı. Ayakkabısının teki yoktu. Sonra gece onu fareleri koğmak için fırlattığını hatırlayarak attığı yere doğru gitti.

— Vay!.. diye hayretle söylendi, Noel baba gibi pabucuma para koymuşlar.

Pabucun içinde ve etrafında altınlar ve altın madalyalar vardı. Başını kaldırdı. Yerden iki metro yüksekte duvarda bir delik vardı. Sabro bir saman yığınının üstüne çıktı. Delikten avuclar dolusu, üzerlerinde profiller, haçlar, kuzu resimleri olan altın çıkardı. Herhalde fareler yuva yapmak için tesadüfen duvarın bu kısmının sıvalarını kazımışlardı. Sabro'nun pabucu da bu işi tamamlamıştı. Şimdi altınları çantasına doldurup çıkıp gitmekten başka işi kalmıyordu. Ev sahiblerinin hiç bir şeyden haberleri olmıyacaktı. Sonra bu hırsızlık onlara hiç zarar vermiyecekti. Mühim anlarda olduğu gibi Sabro kendi kendine konuşmağa başladı: «Hiç şüphesiz bir şeyden haberleri olmıyacak... Fakat bu eski altınları ne yapacağım? Herhalde bunlar senelerden beri burada saklı oldukları için geçmezler. Elimi cebime sokar sokmaz, yakama yapışacakları muhakkak Kuyumculara ve meraklılara gelince, onlar da nereden elime geçirdiğimi soracaklar. Senin gibi insanı Sabro'cuğum parası olunca yakalarlar. Hele üstünde altın bulunca deliğe tıkarlar. Dünya bu, adalet bu!»

Bununla beraber bir saat bu tepeden inme servetine bakarak düşündü. Onu tekrar tekrar saydı. Kendine yeni yeni hayatlar çizdi. Her yemekte aperitif için keten çarşaflar içinde yatıyordu.

Evin kapısı önüne geldiği vakit kimseyi bulamadı. Anne oğul tarlaya çalışmağa gitmişlerdi. «Kabahat bende değil diye, düşündü. Bunu onlara teslim edecektim ama gitmişler ne yapayım. Ben de çıkıp giderim!»

Fakat Sabro, gideceği yolun onu hapse götüreceğini pekâlâ tahmin ediyordu. Bazan felâket olan şanslar vardır.

Bir an düşünceden sonra kapıyı omuzlayarak içeri girdi. Paraları masanın üstüne yığdı. Ocaktan aldığı bir kömür parçasile duvara: «Bunları samanlıktaki duvarın deliğinde buldum. — Jan Sabro» diye yazdı ve çıkıp gitti.

Evden yüz metro uzaklaşınca döndü ve hiddetle eve doğru yumruklarını salladı.

***

İki ay geçmişti. O köye çok yakın bir nahiyede geziyordu. Jandarmalar kâğıdlarını görüp istediler. Jan Sabro seni kanun namına tevkif ediyoruz.

Kendisini niçin tevkif ediyorlardı?

— Bilmiyorum, diye söylendi jandarma.. Emir böyle.. Haydi düş önümüze!

Gene içinden konuşmağa başladı:

—« Muhakkak kendilerine küçük bir servet bıraktığım köylülerin şikâyeti üzerine beni tevkif ettiklerine iddiaya girerim. İnsanlar böyledir işte. Mutlak mademki bize bunu bıraktı, hiç şüphe yok bunun üç dört mislini alıp götürmüştür!» dediler. «Ah, hınzırlar!»

Ellerine kelepçe vurmadan bir jandarma ile beraber trene bindirdiler. Garda inip bir müddet yürüdükten sonra Sabro çorba içtiği ve parayı bulduğu evi görünce tanıdı. Fakat orada durmadan yürüdüler. Birşey anlamıyordu. Belki onu belediyeye götürüyorlardı.

Birdenbire bir ses yükseldi:

— Piyer! Jüli! İşte.

İhtiyar kadının sesini tanıdı. Geniş bir çiftliğin kapısından içeri giriyorlardı. Ve kendisine doğru genc bir çift koşarak geliyordu.

Genc adam:

— Şimdi iyi kalbli ve namuslu bir kimseyi görmek isteyince jandarmalarla aratıyorlar, dedi.

Bu cümle sevinc ve minnettarlık doluydu.

Köylü kadın gözleri yaşla dolarak Sabro'yu alnından öptü.

Nakleden:
Ayse OSMAN

SON HABERLER

Sovyetlerin muhtırası

Estonya ve Letonya hükûmetleri Moskova'nın yeni taleblerini kabul ettiler

Moskova 17 (a.a.) — Burada resmen bildirildiğine göre, Sovyetler Birliği, Estonya ve Letonyadaki Sovyet garnizonlarının takviye edilmesi ve Sovyetler birliğile akdedilen karşılıklı yardım paktını namuskâr bir tarzda tatbika muktedir ve hazır birer hükûmet kurulması için Estonya ve Letonyadan taleblerde bulunmuştur. Estonya ve Letonya hükûmetleri, Sovyetler Birliğinin bu taleblerini kabul etmişlerdir.

Muhtıranın metni

Moskova 17 (a.a.) — Sovyet - Letonya ve Sovyet - Estonya münasebetleri hakkında, Tass ajansı aşağıdaki beyanatı neşretmiştir:

Halk Komiserleri heyeti reisi Molotof, 16 haziranda, Letonya hükûmetine verilmek üzere, Letonya elçisi Kocius'a aşağıdaki muhtırayı vermiştir:

Sovyet hükûmetinin malûmattar bulunduğu vekayie, ve son zamanlarda Moskova'da Halk Komiserleri heyeti reisi Molotof'la Letonya nazırlar heyeti reisi Merkys arasında vaki olan noktai nazar teatisi neticesine atfen, Sovyet hükûmeti, şu ciheti vaki bir şey olarak görmektedir: Letonya hükûmeti, Sovyet - Leton mukabil yardım paktından evvel Estonya ile akdetmiş olduğu ve Sovyetlere karşı müteveccih bulunan askerî ittifakı tasfiye etmediği gibi, Litvanyayı da ithal etmek suretile bu ittifakı genişletmiş ve Fin - landiyayı buna celbetmeğe çalışmıştır. Esas itibarile evvelce imzalanan Sovyet - Leton ademitecavüz paktına muhalif olmasına rağmen 1939 sonbaharında imzalanan Sovyet - Leton mütekabil yardım paktının akdinden evvel, Sovyet hükûmeti, böyle bir askerî ittifaka daha göz yumabilirdi. Fakat Sovyet - Leton mütekabil yardım paktının akdinden sonra, Letonya, Estonya ve Litvanya arasında Sovyet Rusyaya karşı müteveccih bir askerî ittifakın mevcudiyeti, Sovyet hükûmeti tarafından yalnız gayrikabili tahammül ve kabul olarak telâkki edilmez, ve fakat Sovyet devleti hududları için son derece tehdidkâr ve tehlikeli olarak telâkki edilmektedir.

Sovyet - Leton mütekabil yardım paktının akdinden sonra, Sovyet hükûmeti zannediyordu ki, Letonya, diğer Baltık memleketlerile askerî ittifakı terkederek, bu ittifakı münfesih kılacaktı. Böyle olacağı yerde, Letonya, diğer Baltık devletlerile yukarıda bahsedilen ittifakı tevsi etmeğe ve canlandırmağa başladı. Buna delil olarak da şu vekayi zikredilebilir: Estonya ve Litvanya ile genişletilmiş olan askerî ittifakın tevsi irtibatlarının takviyesi için, ikincikânun 1939 ve mart 1940 tarihlerinde iki gizli konferansın akdi, şubat 1940 da Baltık askerî itilâfının hususî bir naşiri efkârı olan ve ingilizce, fransızca ve almanca lisanlarile Tallin'de intişar eden risalenin vücude getirilmesi, ve saire gibi vekayi.

Bütün bu vekayi her iki tarafa «herhangi bir ittifak muahedesi akdini, veya âkid iki taraf aleyhine matuf ittifaklara girmeği» meneden Sovyet - Leton mütekabil yardım paktının, Letonya hükûmeti tarafından bariz ihlâlini göstermektedir. - Muahedenin dördüncü maddesi -

Sovyet - Leton mütekabil yardım paktının, Letonya hükûmeti tarafından bu suretle bariz bir surette ihlâli de, tam Sovyetlerin net olarak Letonya lehine istisnaî surette hüsnü teveccüh - kâr bir politika takib ettikleri ve etmekte oldukları, ve Sovyet - Letonya mütekabil yardım paktının tasrihatına harfiyen riayet eyledikleri bir zamanda vaki olmuştur. Sovyet Rusya hükûmeti, şunları kat'iyyen lâzım ve müstacel görmektedir:

1 — Letonyada, Sovyet - Leton mütekabil yardım paktının dürüst bir surette tatbikını temin etmeğe amade bulunan bir hükûmetin teşkili.

2 — Letonyanın en mühim merkezlerinde bulunmak ve Leton - Sovyet mütekabil yardım paktının tatbik imkânlarını temin etmek ve Letonyada Sovyet garnizonlarına karşı vaki olabilecek tahrikât hareketlerine karşı koyabilecek miktarlarda, Sovyet kıtaatının Letonyadan derhal serbestçe mürurunun temini.

Sovyet Rusya bu metalibatının kuvvei filiyeye geçmesini, Sovyet, Leton mütekabil yardım paktına dürüst ve namuskârane bir riayetin iptidaî şartı olarak telâkki etmektedir.

Kocins, Sovyet hükûmetinin bu şeraitini kabul eden Letonya hükûmetinin cevabını aynı günde bildirmiştir.

16 haziranda Sovyetler Halk Komiserler heyeti reisi Molotof, Estonya hükûmetine verilmek üzere elçi Lei'ye Letonya hükûmetine verilmiş olan muhtıranın aynını tevdi etmiştir.

Lei, Sovyet hükûmetinin bu şeraitini kabul eden Estonya hükûmetinin cevabını aynı günde bildirmiştir.

Sovyet ordusu Estonyaya girdi

Tallin 17 (a.a.) — Sovyet kıtaatı, Estonyaya girmiştir. Hükûmet istifa etmiştir.

Letonya kabinesi içtima halinde

Riga 17 (a.a.) — Letonya nazırlar meclisi, alınacak tedbirleri müzakere etmek için daimî içtima halindedir.

Litvanyaya giren Sovyet kuvvetleri

Kaunas 17 (a.a.) — Sovyet kıt'aları ve büyük miktarda Sovyet tayyaresi, buraya gelmekte devam ediyor.

Yeni hükûmetin teşkili hakkındaki müzakerelerde bazı güçlüklerle karşılandığı söylenmektedir.

Merkys, dahilî işler bakımından hiçbir değişiklik vukua gelmiyeceği hakkında Litvanya halkına teminat vermiş ve yeni Sovyet kıt'alarının gelmesinin müşterek müdafaa için lüzumlu bulunduğunu ilâve etmiştir.

Sovyet kıt'alarının işgal ettiği şehirler

Stokholm 17 (a.a.) — Afton Bladet gazetesinin Tallin muhabirine göre, Sovyet kıtaatı Tallin'i, Tartu'yu ve Letonya ile Estonyadaki diğer yerleri işgal etmiştir. Mezkûr muhabire göre Litvanyanın eski Reisicumhuru Smetana, Königsberg'de enterne edilmiştir. Buan sebeb olarak Almanya için vizesi olmadığı gösterili - yor. Litvanyaya geri gönderilmek üzere olduğu söyleniliyor.

Letonya Reisicumhuru Ulmanis ve Sovyet aleyhtarı diğer nazırlar, Smetonanın enterne edildiğini haber alınca Almanyaya kaçmak için yaptıkları hazırlıklardan vazgeçmişlerdir.

Litvanya ricali Almanyaya kaçtı

Moskova 17 (a.a.) — Alman membalarından öğrenildiğine göre, Litvanya Reisicumhuru Smetona ve sabık hükûmetin müteaddid azası, dün akşam, Alman hududunu geçmişler ve enterne edilmişlerdir.

Sovyetlerin bir tekzibi

Moskova 17 (a.a.) — Tass ajansı bildiriyor:

İngiliz Daily Mail gazetesi, Almanya ve İtalyanın şarka doğru genişlemesine karşı koymak üzere, Sovyetler Birliğinin idaresinde, Rumanya, Yugoslavya ve Türkiye arasında daha müessir bir ademi tecavüz paktı akdedilmesi için tedbirler alınmış olduğunu yazmaktadır.

Tass ajansı, Daily Mail'in bu haberinin hakikate kat'iyyen tetabuk etmediğini ve tamamile yalan olduğunu bildirmeğe mezundur.

Moskovadaki Alman sefiri, Molotof'la görüştü

Moskova 17 (a.a.) — Almanyanın Moskova büyük elçisi von Schulenburg Sovyet Başvekili ve Hariciye Komiseri Molotof'la bu akşam görüşmüştür.

Millet Meclisinde dünkü müzakereler

Bazı kanun lâyihaları görüşüldü ve kabul edildi

Ankara 17 (a.a.) — B. M. Meclisi bu gün Refet Canıtez'in başkanlığında toplanarak Türkiye - Suriye dostluk ve iyi komşuluk mukavelesi ve merbutu anlaşmanın bazı hükümlerinin tadili için teati olunan notaların tasdiklerine ve devlet memurları aylıklarının tevhid ve teadülüne dair kanunun bir numaralı cetvelinde değişiklikler yapılması hakkındaki kanun lâyihalarının ikinci müzakereleri yapılmış ve kabul olunmuştur.

Ruznamede bulunan ve şark menatıkı dahilinde muhtac zürraa tevzi edilecek araziye dair kanunun şümul sahasının tayinine aid mazbata ile ordu subayları heyetine mahsus terfi kanununun dördüncü maddesinin tadiline dair kanun lâyihası üzerinde geçen müzakerelerden sonra encümenlere geri verilmiştir.

Meclis çarşamba günü toplanacaktır.

Sabah servisi

Ankara Radyosu yeni bir servis kuruyor

Ankara 17 (Telefonla) — İstanbul radyosunun yakında çalıştırılacağı anlaşılıyor. Bundan başka radyomuzda bir temmuzdan itibaren sabah servislerine de başlanacaktır. Sabah servislerinin programı hazırlanmıştır. Bu bir saatlik serviste hafif müzik ve günün ilk alınan ajans haberleri neşrolunacaktır.

Başvekâlet Matbuat umum müdürlüğüne bağlanan radyo idaresinde esaslı ıslahat ve yenilikler yapılmaktadır. Garb ve halk musikisi namlarile ayrı ayrı kollar halinde bulunan musiki kısmı birleştirilmiş, bu şubenin şefliğine Mes'ud Cemil tayin edilmiştir. Radyo müdürlüğüne, program ve neşriyat işlerini teessüsündenberi muvaffakiyetle idare eden Fuad Münir getirilmiştir. Aynı işler gene Fuad Münirin uhdesindedir.

İş mükellefiyeti

Korunma kanununa göre iş mükellefiyeti tesis edildi

Ankara 17 (Telefonla) — Nafıa Vekâletinin yol, köprü, meydan ve iskele inşaatlarına kâfi miktarda işçi, teknisyen ve sair müstahdemlerin tedarikini temin için Millî Korunma kanununun 9 uncu maddesine müsteniden ücretli iş mükellefiyeti tesis edildi. Bu iş mükellefiyetine şu vatandaşlar tâbidir:

A) Yukarıda bildirdiğim işlerde çalışmakta bulunanlardan esas meşgalesi ziraat olmıyanlar,

B) İstanbul belediye hududları dahilinde oturanlar müstesna olmak üzere inşaat işlerinde çalışabilir işsiz kimseler,

C) Ziraî iş vaziyetleri yerlerinden ayrılmalarına müsaid olan ziraatle meşgul kimseler.

İş mükellefiyeti bir sene zarfında beş aydan ibarettir, fakat mükellef isterse daha fazla çalışabilecektir. Mükellefler, Nafıa Vekâletince tespit olunan normal ücretleri alacaklardır. Mükellefler tavzif edildikleri iş yerlerini, alâkalı âmirlerinin müsaadesini almadan terkedemezler.

Vekiller Heyeti toplandı

Ankara, 17 (a.a.) — İcra Vekilleri Heyeti, bugün saat 11 de, Başvekâlette, Başvekil Doktor Refik Saydamın riyasetinde toplanmıştır.

Amerikalılar İzmirden tütün alıyorlar

İzmir, 17 (a.a.) — Dün limanımıza bir Amerikan vapuru gelmiştir. Vapur Amerika için mühim miktarda tütün ve diğer bazı maddeler yüklemektedir.

Hâdiseler arasında

Fransa

Dünkü gazetelerimizde Fransanın niçin bu günkü hale düştüğünü izah eden başmakaleler ve fıkralar vardı. Bu yazıların çoğu yalnız askerî ihmalleri sıralamakla kalmışlar ve bu ihmallerin sebeblerini araştırmamışlardır. Münih anlaşmasından çok evvel, 1936 senesinden harbin başladığı eylûl 1939 ayına kadar, bu sayfada üç seneden fazla, büyük demokrasilerin sosyal, ekonomik, demografik, siyasî, felsefî, metafizik hataları ve zaafları üstünde yüzlerce yazım çıktı. Askerî ihmaller, demokrasilerin bünyelerinden gelen bu derin sarsıntıların neticesidir. Yüzlerce yazımla anlatmağa çalıştım ki, mihver devletlerinin her biri, taazzuv etmiş yekpare bir millî bütün halinde saldırırken, demokrasiler, ardı arkası kesilmiyen grevlerile, kabine buhranlarile, parti kavgalarile bizantinizmin en hâd devresi içinde bocalıyorlardı. Bir yazımda: «Almanya tereyağından vazgeçip barut yığarken, Fransa bitip tükenmiyen grevlerile düşmanının yağsız kalan ekmeğine tereyağ sürüyor!» demiştim. Mihver devletleri senede 2,481,000 doğum kazanırken, ötekiler 1,335,000 rakamını aşamıyorlardı. Fransada Halk Cephesinin nasıl bir bünye fesadından doğduğunu, niçin iflâsa mahkûm olduğunu, Rus - Alman anlaşmasındaki zarureti, Sovyetlerin demokrasilerden ayrılarak totaliterlere katılmasındaki hikmeti izaha çalışan yazılarımın hepsinde, bütüncü ve parçacı, vitalist ve mekanist dünya görüşleri arasındaki farkın ehemmiyetini anlatmağa da uğraştım. Büyük sermaye sisteminin ve liberal ekonominin önüne çıkan vartayı izaha çalıştım. 29 ikinciteşrin 1938 tarihli Cumhuriyet'te çıkan «Fransanın gidişi» ve daha sonra «Zavallı Fransa!» ilâh... yazılarımda da bu dost memleketi kovalayan müthiş tehlikeyi, bütün sebeblerile ve apaçık yazdım.

Fransanın en salâhiyetli - fakat iş başında olmıyan - adamları da bu hali görüyorlardı. Versailles sulhunun kahramanlarından biri, André Tardieu, harbden altı ay evvel, Gringoire gazetesinin 6 nisan 1939 tarihli sayısında ve tam bir sayfa tutan makalesinde Almanyanın Balkanlarda ve bilhassa Rumanyada iaşesini nasıl temin ettiğini, iktısadî vaziyetini nasıl mükemmelleştirdiğini yazıyor ve ilâve ediyordu: «Almanya artık ne ticarî müvazenesinin açığından, ne de döviz kıtlığından endişe ediyor. Garbdaki fetihlerini yapmak için şarkta iaşesini emniyet altına almıştır. İktısadî esareti artık mazidir. Abluka ölmüştür.» Ben Tardieu'nün bu yazısını da o zaman bir fıkrama almış, eski teşhislerimi tekrarlamıştım. Ayni Fransız gazetesinin, ayni tarihli sayısının ikinci sayfasında da, Hava Nazırı Pierre Cot'un Fransayı nasıl tayyaresiz bıraktığı istatistiklerile ortaya konmuştu. Fransız nasyonalistlerinin çoğu memleketin bu günkü halini harb başlamadan evvel gördüler ve yazdılar.

Fransa yalnız askerî ihmallerinden değil, nüfussuzluktan, adamsızlıktan, millî tesanüdsüzlükten, siyasî hatalarından ve bütün bunları doğuran bünyesinin teşekkülüne aid daha derin tarihî, sosyal ve ekonomik âmillerin toplanmasından yenildi. Buna mahkûmdu. Felâketinin teşhisini koymakta ve şifa bulmakta gecikmiyecektir; çünkü bu teşhisi harbden evvel koyan büyük Fransızlar arasında Tardieu'den başka bir çok isimler sayılabilir. Sosyal davalarda şuur, şifanın ilk şartıdır ve Fransa, resmî değil samimî Fransa, bu şuurdan bir an mahrum kalmamıştır.

PEYAMİ SAFA

Fransanın Sulh teklifi

[Başmakaleden devam]

mıyan hatalar yüzünden ayaklar altında çiğnetemem!

Diyebilirdi, demedi.

Kimsenin haksız bulmaya cesaret edemiyeceği bu hareketi Mareşal Petain yapabilirdi, yapmadı.

O, dünkü teklifi yapmak vazifesini üzerine alırken, bütün vatandaşlarından daha vatanperver, bütün arkadaşlarından daha üstün bir adam olduğunu ispat ediyordu. Mütareke teklifini onun yerine başka bir Fransız yapsaydı izzetinefsinden mühim bir fedakârlıkta bulunmuş olmazdı. Petain, Alman devlet reisine müracaat ederken, yirmi iki sene evvel bizzat kazandığı bir zaferi, gene kendi ellerile toprağa gömmüş oluyor.

Fransız gençliğinin kanını beyhude yere akıtmamak gayesile, kendisi için şüphesiz hayattan çok aziz olan bir şerefi feda etmekten çekinmiyor.

Teklifin neticesi ne olursa olsun bu adam büyük adamdır ve böyle adamlar yetiştiren bir millet büyük millettir.

NADİR NADİ

Tataresko istifa etmedi

Bükreş, 17 (Telefonla) — Başvekil Tataresko'nun istifa ettiğine dair son günlerde ecnebi mehafilde dolaşmakta olan rivayetler resmen teeyyüd etmiş değildir. Bu rivayetlerin hangi membalardan çıktığı malûm olmamakla beraber yarın sabah (bu sabah) saat on buçukta kabinenin yapacağı fevkalâde bir toplantıya büyük ehemmiyet verilmektedir. Burada bazı mühim kararların verilmesi muhtemeldir.

Norveç Kralının tebaasına hitabesi

Londra, 1 (a.a.) — Norveç Kralı Haakon, dün akşam, Londradan radyo ile Norveçe hitaben bir nutuk söylemiş ve gerek kendisinin, gerek müttefik kuvvetlerin Norveçten çekilmelerinin ne gibi şerait altında vukua geldiğini anlatmıştır. Kral Haakon, demiştir ki:

«— Norveçin hâlâ hür bulunan mühim kısmına, yani Norveç ticaret donanmasına nezaret edeceğiz. Bu suretle milletim ve memleketim için çalışabilmek, benim için büyük bir tesellidir.»

Bu gün ve yarın

Ittifaktan ihtilâfa..

Yazan: FELIX CIELENS
Eski Letonya Hariciye Nazırı

Hitler, iki cephede birden zahmetli ve uzun bir harbe girişmekten nasıl korkuyor idiyse, Stalin de aynı korkunun tesiri altında kalmıştı. Hitler, bir yandan İngiliz - Fransız ittifakına, bir yandan da müttefik Polonya ile Rusyaya karşı harbe girmekten izharı aczettiği gibi, Stalin de, Rusyanın Avrupa cephesinde Almanya ile ve Uzakşarkta Japonya ile aynı zamanda harbe tutuşmaktan korkuyordu. Bu nahoş vaziyetten, her ikisi de, şüpheli ve gayrimantıkî görünen bir siyasî «yüzgeri» hareketile sıyrıldılar.

Eminim ki, Hitler Almanyasile Sovyet Rusya arasında, hâlâ için için devam eden bir ihtilâf mevcuddur. Bu iki memleket arasındaki anlaşmazlık, esaslıdır ve sadece rejimlerle ideolojilerin tezadından değil, aynı zamanda siyasî ve iktısadî menfaatlerin aykırılığından mütevelliddir.

***

Almanya, Rusyaya, Baltık mıntakasını ve Baltık denizini terketmiştir, fakat, mevcud beynelmilel vaziyetin tazyiki altında, ancak dişlerini sıkarak buna rıza gösterdi. Almanya, Rusların Baltıktaki yeni kazanclarını kat'î mahiyette görmüyor. Yoksa kat'iyyen buna razı olamazdı ve asla olmıyacaktır.

Hitler'in kanaatine göre Baltığın bugünkü vaziyeti kısa sürecek ve İngiliz-Fransız ittifakına karşı kazanacağını umduğu zafere kadar devam edecek, muvakkat bir zaman içindir.

Daha ileri giderek, İngiltereye ve Fransaya karşı yapılan harb bir gaye değil,, siyasî bir vasıtadır.

Almanyanın, İngiltereye ve Fransaya karşı nisbî bir zafer kazandığını, nazarî olarak kabul etsek bile, Almanyanın bundan istifadesi ne olacaktır? Afrikada İngfiliz ve Fransız müstemlekeleri mi? Fakat, Üçüncü Reich bu Afrika müstemlekelerini zaptetse bile, bu kazanc, Alman emperyalizminin iktısadî meselelerini halletmiş olamaz. Avusturyanın ve Çekoslovakyanın da iltihakile daha fazla büyümüş olan Almanyanın sınaî istihsalâtı satışını temine, Afrika kıt'ası kâfi değildir.

Bu devirde, iktısadî bakımdan kuvvetle inkişafa namzed ve sanayileşmiş imparatorlukların ihtiyaclarını karşılamağa müstaid yegâne kıt'a Asyadır. Sanayici büyük milletler arasındaki mücadelenin hakikî mevzuu Asyadır. Almanya istikbali ele geçirmek istiyor, İngiltere hali müdafaa ediyor.

***

Almanya, Asyaya nereden ulaşabilir? Büyük Britanyanın Asyadaki mevzilerine nereden tecavüz edebilir? Hitler'in, denizlerden, ne tahtelbahirlerle, ne mıknatıslı mayinlerle bir şey yapabilmesine imkân yoktur. Hava kuvvetleri bertaraf, Almanyanın askerî kuvveti yalnız karadadır. Bu kuvvetin de Asya kıt'asına geçmek üzere istifade edebileceği yegâne yollar, bir taraftan cenubî Rusyadan ve Kafkasyadan, diğer taraftan Balkanlardan ve Anadoludan geçer.

Fakat, Bağdad-Basra-Basra körfezi ve Irak petrolüne giden İstanbul geçidi, Alman emperyalizmine karşı, bizzat Türkiye tarafından kapanmıştır. Türkiye, emperyalist Almanyanın, artık ikusadî ve siyasî kölesi olmak istemiyor. Zira, evvelce bu tecrübeyi çok pahalıya ödemiştir. Esasen, Bağdaddan geçerek Asyaya giden yol, Britanya donanması ve ordusu tarafından, tam Basra körfezine çıkan noktada, iyi bir muhafaza altında tutulmaktadır. Bu bakımdan, İngilterenin Küveyt bahrî ve askerî üssü faydalı bir vazife görmektedir. Keza Büyük Britanya ile Fransanın, petrol bakımından çok mühim olan bu anayolu ve bu mıntakayı müdafaa edebilmek üzere Mısırda, Maverayi Erdünde ve Suriyede bir takım kuvvetler bulundurdukları tahmin edilebilir.

Kayzer emperyalizminin açmak istediği mahud Hamburg - İstanbul - Bağdad yolu, bugün Hitler emperyalizmi için artık mevcud değildir.

Binaenaleyh, modern Almanya, Asyaya ulaşmak üzere, çaresiz bir başka yol arayacaktır. Bu başka yol, cenubî Rusyadan, Ukraynadan ve Kafkasyadan geçer. Ve bugün, Alman emperyalizminin, Asya kıt'asına el uzatmak için Rusya tarikından başka kullanacak yolu yoktur.

***

Almanya, Asyayı zaptedebilmek için, yalnız Büyük Britanyayı değil, Rusyayı da mağlûb etmek mecburiyetindedir. Zira, Sovyetler Cumhuriyetleri hükûmeti, Britanya İmparatorluğundan ve Japon imparatorluğundan sonra, Asyanın üçüncü büyük devletidir ve Avrupa ve Asyadaki arazisi, Alman emperyalizminin Asyaya doğru yürürken geçeceği yollar üzerindedir.

Hitler'in en büyük manevrası, düşmanlarını teker teker vurmaktır. Bugün, Büyük Britanyayı, Rusyanın yardımile mağlûb etmek istiyor, yarın da Rusyayı, Japonyanın, ve mümkün olursa faşist İtalyanın muavenetile mağlûb etmeğe çalışacaktır.

Şimdilik, beynelmilel vaziyet dolayısile, Hitler, Rusyayı köleleştirmek üzere zaptedemez. Böyle oldukça, ileride istifade etmek üzere, bugün onu kazanmağa çalışıyor.

Rus - Alman ortaklığında, Sovyetler Birliğini tehdid eden tehlike budur.

Alman - Rus iktısadî elbirliği, Rusyayı, bir Alman nüfuz mıntakası haline getirmek tehdidi taşımaktadır. Almanya, Rusyayı, ham sanayi maddeleri ve ziraî maddeler membaı olarak istismar etmek emelindedir. Avrupanın ve bütün dünyanın mukadderatı mevzuu bahsolan garbdaki kat'î meydan muharebesinin devamı esnasında, Moskovanın Hitler'e yaptığı, velev mahdud, iktısadî yardım, Sovyet Rusya için müthiş bir muhatara saklamaktadır.

Eğer Hitler, İngiliz - Fransız ittifakını mağlûb etmeğe muvaffak olursa, o takdirde, Rusları Baltıktan ve Karpatlardan, bolşevistleri de Kermlin'den atabilmek kudretini kazanacak, peyklerini Kiyef'e, Bitlise ve bilhassa, petrol denizi olan Bakûya yerleştirecektir. Fakat, bizzat dostu Stalin'e karşı bile hiç bir merhamet duymıyacaktır.

Hitler'in nazarında, bugünkü halinde Rusya, Hitler - Stalin dostluğuna rağmen, hep Asyadan bir kısım, sarı ve sarımtrak derili insanlardan müteşekkil aşağı ırklarla meskûn bir memlekettir.

Hitler'in garb cephesinde kazanabileceği zafer Rusyaya da, ve hassaten Rusyaya, Alman boyunduruğu geçirecektir. Ve bu boyunduruk, Sovyetler Birliği için, onüçüncü ve ondördüncü asırlardaki boyunduruktan daha ağır ve çıkarıp atması daha müşkül olacaktır.

Bu tehlikeler karşısında, Sovyet Rusya, Hitler Almanyasile olan filî elbirliğini ebediyen idame edebilir mi?

Hitler Almanyasile Sovyet Rusya arasındaki menfaatlerin aykırılığına dair yukarıdaki söylediklerimiz, bu suale cevab teşkil eder.

Alman - Rus menafii arasındaki tezad, İsveç meselesinde aşikâr surette görülmektedir. Rusya, Almanyanın, İsveçe yerleşmesini istememiştir. Bu hal, Balkanlarda da kendini göstermektedir.

Rus - Finlandiya sulhunun imzası tarihi olan 12 marttanberi, Rus - Alman elbirliğinde, bir inkişaf müşahede edilmektedir. Hitler, Finlandiya yolile, Rusyayı, İngiliz - Fransız ittifakına karşı açtığı harbe sürüklemek istiyordu ve bunda muvaffak olmasına ramak kalmıştı. Moskova, uçurumu, ancak son dakikada görmüş ve Finlandiya ile derhal sulh akdederek bu uçuruma yuvarlanmaktan kurtulmuştur. O sırada, Rusya, Finlandiyayı, askerî bakımdan tamamen mağlûb edebilirdi. Çünkü Finlandiya son hadde gelmiş bulunuyordu. Sovyet ordusunun ateş kesmesi, Stalin'in, garb devletleri ittifakına karşı açılan harbde, Hitler'in müttefiki olmak istememesinden ileri gelmiştir.

Mart ayındanberi, Moskova, Berlinden gitgide uzaklaşıyor. Kanaatim şudur ki, Rus - Alman elbirliği, bugün ölüm noktasına gelmiştir.

Hitlerin beyanatı

Alman Devlet Reisi, Amerikalı bir gazeteciye neler söyledi?

Berlin 17 (a.a.) «D.N.B» — Führer'in meşhur Amerikan gazetecisi Karl von Wigand'a muvafakat ettiği mülâkatın tam metninin tercümesidir. Bu mülâkatta Alman devlet reisi, Amerikan gazetecisinin sorduğu on suale cevab vermiş ve bu cevablarında, son günlerde, siyasî vaziyetin inkişafından tevellüd eden günün bütün meselelerine temas etmiştir.

1 — Almanya, Amerika işlerine hiç karışmamış olan adedi az devletler arasındadır. Ne şimdi, ne de evvelce, Almanyanın bu kıt'a üzerinde en ufak arazi veya siyasî menfaatleri olmamıştır. Aksini iddia eden, her hangi bir sebebden dolayı yalancıdır. Binaenaleyh Amerika kıt'asının, hayatını tanzim etmek istediği şekille hiç bir veçhile alâkamız yoktur. Bu hal şimalî Amerikaya tatbik edileceği kadar cenubî Amerikaya da tatbik edilir. Fakat fikrimce, Monroe'nün ilân ettiği gibi bir taraflı ademi müdahale mecburiyeti doktrini tefsir edilemez. Çünkü Monroe doktrini yalnız Avrupa devletlerinin Amerika işlerine müdahale etmemesini istihdaf etmekle kalmayıp Amerikada büyük arazi ve siyasî menfaatleri olan İngiltere buna hiç riayet etmediği parantez içinde söylenmelidir. Aynı zamanda Amerika devletlerinin de Avrupa işlerine müdahalelerine mâni olmaktadır.

2 — Bu suretle ikinci suale aynı zamanda cevab vermiş olduğumu zannediyorum. Her iki cevabı da şu cümle ile hülâsa etmek isterim: Amerika, Amerikalılara; Avrupa, Avrupalılara.

3 — Beşinci kola gelince, bu kol yalnız bazı fantezi sahiblerinin dimağında mevcud olduğu için sarih bir fikir edinemiyorum.

Milletlerini evvelâ harbe sürükleyen, sonra da sefilâne yıkılan iktidarsız hükûmetlerin mücrimi kendi zaaflarından başka her yerde aramaları anlaşılmıyacak bir şey değildir.

Bu düsturun büyük sebebi, bütün bu memleketlerde, şüphesiz, mevcud olan dahilî muhalefet için yaratılmış müşterek bir paroladır: Bu muhalefet, merdud bir şuursuzlukla ve hükûmetlerinin kazanc ruhile harbe sürüklenmiş olan devletlerde daha tehlikelidir. Bu muhalefete Almanya bir şey yapamaz. Bilâkis, bu muhalefet ya radikal sosyalistlerdir, yahud da beynelmilel komünistlerdir. Bunlar arasındaki müşterek olan şey, ihtimal, bu harbin bazı maliyeciler zümresinin ve mahdud kafalı siyasilerin aptallığından doğan bir cürüm olduğu kanaatidir. Mademki bu mahdud politikacılar muhalefeti açıkça önlemeğe muvaffak olamıyorlar, beşinci kol korkunc düsturile onu hiyanetle itham etmektedirler. Bu suretle mühalefetin gayrimeşru imhasını -bilhassa ahlâk bakımından- kaydi vicdanî ile bağlı olmıyan bir zümrenin, bozuk bir insaniyete vatanî bir zaruret gibi göstermesidir.

Düşmanlarımız bu harbi kaybedeceklerdir. Bu da beşinci kolları olduğu için değil, fakat ahlâkı bozuk, vicdansız, zeki olmıyan politikacıları olduğu için olacaktır. Kaybedeceklerdir, çünkü askerî teşkilâtları, fena yüksek kumanda heyetleri bazan hadden aşağıdır. Nihayet kaybedeceklerdir. Çünkü gayesi, teçhizat sanayii için çok seri anlaşılır, fakat kendi öz milletleri için anlaşılmaz bir harbe girmişlerdir. Alman milleti muzaffer olacaktır. Çünkü bu harbin bu baylar tarafından tahmil edilmiş olduğunu iyice anlamıştır. Çünkü stratejimiz iyidir.

4 — Bu suale cevab vermek için gene Monroe doktrinine döneceğim. Amerika Birleşik Devletlerinin teçhizat programını münakaşa etmek istemiyorum. Bu da beni alâkadar etmez. Kendimi memleketimi teçhiz etmek için çalışmak mecburiyetinde görüyorum. Tatbikatın hakikî imkânlarile, hayalî gevezelikleri çok iyi bilirim. Bu suretle bu mevzua müteallik münakaşalar bana biraz gülünc görünürler.

5 — Büyük miktarda tayyare ve harb malzemesi ve birlik hususundaki Amerikan müdahalesi bu harbin sonunu değiştiremez. Sebeblerini söylemeğe lüzum yoktur. Vakıalar sizi ikna edecektir.

6 — Britanya İmparatorluğunu izmihlâle sürüklemek Almanyanın tasavvuru değildi. Bilâkis, İngiltere ve Fransa tarafından sebebiyet verilmiş olan bu harb patlak vermeden, İngiliz hükûmetine teklifler yaptım. Bunlarda, Büyük Britanya İmparatorluğunun mevcudiyetini temin için Reich'in yardımını bile teklif ettim. Harbin başlangıcından İngilterede hiç kimse Britanya İmparatorluğunun bir ölüm tehlikesinden kurtulması lâzım olduğunu iddiaya cesaret etmemişti. Fakat, İngiliz hükûmetinin nefret ettiği nasyonal sosyalistliği Almanyada imha etmek için bu harbin istenildiği açıkça söyleniyordu. Ancak, bu işin tahakkuku imkânsız gözükmeğe başladığı Alman milletinin, dahilî işlerine ve hürriyetine yapılmak istenilen bu müdahale tyeşebbüsüne bütün kuvvetlerile ve vasıtarile mukavemet etmek karaında olduğu anlaşıldığı, yani harb malûm inkişafını aldığı zamandır ki, birdenbire Londra sızlanmaya ve Amerika göz ederek Britanya İmparatorluğunun Almanya tarafından tehdid edildiği söylenmeğe başlanmıştır. Bu harbde bazı şeylerin imha edileceği doğrudur. Kirli şahsî menfaatleri için milyonlarca insanı kurban etmeğe hazır kapitalist zümre, bu zümre ve siyasî peykleri imha edileceklerdir. Fikrimce bu imha biz Almanlar tarafından değil, kendi öz milletleri tarafından yapılacaktır.

7 — Bermudes veya Bahaman adalarının Amerikaya ilhakını münakaşa edemem. Bu mesele Almanyayı hiç alâkadar etmez. Bana da lâkayıd kalır. Alacaklarını nasıl ödetecekleri hakkındaki karar da yalnız Birleşik devletlere aiddir. Her halde bu adalar kurtulamıyacaklardır. Bir az beklenilsin, olabilir ki bu harb esnasında alacakları daha fazlalaşabilir. Bu suretle bir gün bütün bu şeyler başka bir şekilde gözükebilirler.

8 — Denizlerin serbestisini istediğimiz zaman, kayıdsız ve kontrolsuz olarak bahrî yolların gayrimuharibler tarafından serbestçe kullanılması hakkını kasdediyoruz. Bütün insaniyete böyle kontrolü bir beynelmilel hak gibi tahmil etmek gururu - derin bir surette kanim - tarihî ve kat'î sonunu bulacaktır.

9 — Akdenizde, Almanyanın ne arazi ve ne de siyasî emelleri vardır. Esasen, Alman millet ve hükûmeti her hangi bir şeye karışmış veya her hangi bir yere müdahale etmekle ne muvazzaftırlar, ne de böyle bir hakka maliktirler.

Cihanın her kıt'asında, tarihî, siyasî ve iktısadî bakımlardan hayatî sahası ismi verilebilecek olan muayyen toprak üzerinde münakaşa götürmez hakları olan devletler vardır. Bazı milletler başlarında İngiltere ve Fransa olmak üzere - bütün cihanda hususî menfaatleri olduğunu beyan ederlerse bu zamanla genc milletler için tahammül edilemez bir cihan imparatorluğu iddiasıdır. Böyle bir iddia, bütün siyasî ve bilhassa arz üzerindeki askerî vakıaların bunamış anlaşamamazlığına istinad eder. Meselâ Almanya, hayatî sahasına başka bir devletin müdahalesine müsaade etmiyecektir. Buna mukabil, ayni Almanya, hayatî menfaatleri haricindeki ve daha çok başka milletleri alâkadar eden şeylerle meşgul olamaz. İngiliz hududunun Rhinde başladığını iddia eden bir İngiliz nazırının hali bize tahammül edliemez bir mağrur ve ahmak gözükür. Bu, Alman hududunun meselâ Amazonada Mısisissipi'de veya Sarı nehirde olduğunu söyleyen bir Alman beyanatı kadar tahammül edilemez tarzda mağrur ve ahmaktır. Rhenane hududu meselesine gelince, onu şimdi İngiliz nazırlarının bile bundan sonra böyle coğrafya hatasına düşmiyecekleri bir tarzda kat'î olarak halledeceğiz.

10 — Sulhun hedefi, sulhun yeniden tesisinden başka bir şey değildir. Çünkü İngiltere ve Fransaya harb ilân eden Almanya değildir. Fakat İngiltere ve Fransa gülünc bahanelerle Almanya aleyhine bu harbi tahrik etmişlerdir. Bununla beraber bu sulh, büyük milletlerin hayatî menfaatlerine ehemmiyet verilmediği takdirde sulh halinin hiçbir zaman idame edilemiyeceği mülâhazasına istinad edecektir.

Versailles muahedesinden şiddetli bir muahedenin Versailles'dan iyi olabileceğini ancak bir koyun kafası tasavvur edebilir. Bence sulhun esaslı hedefi, milletleri biribirine katmaktan ve dahilî ve iktısadî siyasetteki iktidarsızlığın neticelerini harblerle örtmek isteyen beynelmilel zümrenin imhasıdır. Bununla beraber, yalnız anlaşmalarla bu hedefe vâsıl olunmıyacağını anlayorum. Bu hedefe milletlerin kendi şuurlarile varılacaktır.

Bütün bu histerik gürültülere, milletleri rahatsız etmek teşebbüslerine, bütün hurafelere ve feci propagandalara, beşinci kola, rahibe - paraşütçülere ve saireye rağmen bu şuura inanıyorum.

İngiltere ve Fransanın askerî mağlûbiyeti bu memleketlerde milletlerin bu şuurunu doğurabilirse, o zaman, dünyanın uzak istikbaline nispetle harb fedakârlığı, bu gün gözüktüğü kadar boş olmıyacaktır.

HEM NALINA MIHINA

Majino hattı

On beş haziran tarihli bir Alman resmî harb tebliği Majino hattının yarıldığını bildirdi; aynı günkü Fransız harb tebliğinde ise, böyle bir hareketten bahis bile yoktur. Bu satırların yazıldığı saatte, (pazar günü öğleye kadar) henüz Fransızlar, Majino'nun yarıldığını kabul ve teyid etmemişlerdi. Siz, bu satırları okurken belki Almanların verdiği haber teeyyüd etmiş ve Majino hattı Sarbruken'de hakikaten yarılmış olacaktır. Belki de, bu kelimenin tam manasile cebrî bir hücumla elde edilmiş bir yarma değildir de Fransızlar tarafından askerî vaziyetin aldığı şekil icabı mecburî bir tahliyedir. Filvaki, son günlerde Majino hattının şimal kısmının terkedilmesi zarurî olmuştu. Çünkü denizden itibaren şarka doğru Fransız cephesi, Parisi de terkederek cenuba doğru çekilmiş ve Majino'nun şimal kısmını tutmanın bir faydası ve kıymeti kalmadıktan başka, bilâkis tehlikeli bir vaziyet husule gelmişti. Gerek buradaki kuvvetler gerekse Fransanın şimali şarkî köşesindeki birlikler, bir müddet daha geri alınmazsa, bunların, Alman ordusunu sol cenahının şarka doğru yürümesi üzerine ihata edilip esir düşmeleri gibi bir vaziyet hasıl olacaktı. Fransızların, artık vazifesi bitmiş olan Majino hattı parçasını terkederek kuvvetlerini geri çekmeleri, sevkülceyşî bir zaruretin yerine getirilmiş olması demektir.

«Vazifesi bitmiş olan Majino hattı parçası» sözü üzerinde biraz durmak lâzımdır. Bu hat Almanların Fransaya şarktan ve şimali şarkiden girmelerini menetmek için inşa edilmiş müstahkem bir hattı. Bu hat vazifesini yaptı ve Almanları bu istikametlerden Fransaya girmekten menetti; fakat Almanlar, Fransaya Majino hattının bittiği Montmedi'nin şimalinden yani Belçikadan girdiler. Böylece, Majino hattının, Fransız - Belçika hududunu takiben mümkün olduğu kadar, denize doğru uzatılmamış olması yüzünden milyonlar ve milyonlar sarfile yapılan buhat, Fransayı istilâdan koruyamamıştır. Mütearrız şarktan ve şimali şarkiden olmazsa, şimalden ve şimali garbiden olsun diyerek Belçikadan taarruz etmiştir.

1914 te Almanlar, o zamanki Verdun-Toul - Epinal - Belfort kaleleri yüzünden Fransaya Almanyadan değil, Belçikadan taarruz etmişlerdi. Bu defa, o kalelerden daha mükemmel ve daha modern bir müdafaa hattı vücude getirilince Almanların, gene 1914 teki taarruz ve istilâ yolunu takib edecekleri yüzde yüz muhakkaktı; o halde Fransanın millî müdafasından mes'ul olanların Majino hattını, şimdiki münteha noktası olan Montmedi'den itibaren denize doğru mümkün olduğu kadar uzatmaları icab ederdi. Hattın tamamile denize dayanmasına imkân bulunamasa bile düşmanın girebileceği saha, nekadar mümkünse o kadar daraltılmış olurdu. Fransızlar gerçi buralarda da tahkimat yapmışlardı amma, bu tahkimatın, bir istilâyı durduracak kadar sağlam olmadığı, bunların, Sedan ile Moböj arasında Almanlar tarafından indirilen bir tek darbe ile yarılmasından anlaşılıyor.

Bu vaziyette, Fransız hududlarının müdafaası şöyle bir teşbihe müsaiddir: Fransa, evini çeviren bahçenin bir tarafını yüksek bir duvarla çevirmiş; fakat diğer tarafını sade bir çitle muhafaza altına almıştır. Yüksek duvarı aşamıyanlar, çitten atlayarak bahçeye girmişlerdir. Fazla olarak çitin arkasında oradan kimse geçmemesine nezarete memur olan bekçiler işittikleri feryadlar üzerine komşunun imdadına koşmuşlar, çiti boş bırakmışlardır.

Fransa bütün gayretini sarfederek Majino hattını, her gün biraz daha uzatmadığı için, taarruz başladıktan bir ay beş gün sonra, müstahkem hattın bir kısmı artık işe yaramaz bir hale gelmiştir. İşte bu sebebledir ki Majino hattının bu kısmı için, vazifesini bitirmiştir, dedik. Yarım tedbir, milyonların heba olmasına sebebiyet verdiği gibi, memleketi istilâdan da kurtaramamıştır.

Fuhşa teşvik

Madam Atina 28 ay hapse mahkûm oldu

Madam Atina ile kadın, erkek diğer bazı kimseler aleyhine açılan fuhşa teşvik ve yalan yere şahidlik davaları neticelenmiş, İstanbul Birinci Asliye Ceza mahkemesi dün öğleden sonra kararını bildirmiştir. Hâkim Cemil tarafından verilen karara göre, Madam Atina, 21 yaşından küçük bir kaç kızı fuhşa teşvik ettiği sübut bularak, içtimaen 28 ay hapse ve 155 lira 20 kuruş para cezası ödemeğe mahkûm olmuştur. Eleni ile Zizi Anastasya, fuhşa teşvikten; Katina, Marika, Milkelli, Dimitri de yalan yere şahidlikten beraet etmişlerdir. Gizli celsede devam eden muhakemenin kararı, açık celsede okunmuştur. Bütün dava edilenler, salonda hazır bulunuyorlardı

Uzakşarkta

Japonya, statükonun bozulmamasını isteyor

Londra, 17 (Hususî) — Tokyo'dan bildirildiğine göre, Japon Hariciye Nezareti namına söz söylemeğe mezun bir zat, gazetecilere aşağıdaki beyanatta bulunmuştur:

«— Japonya, Uzak Şarkta statükonun muhafaza ve idamesini arzu ediyor. Bu sebeble, diğer devletlerin Uzak Şark statükosu aleyhindeki teşebbüslerine müsaade edemez. Halbuki Fransız Hindi Çinisi, Çine mütemadiyen silâh ve mühimmat göndermektedir. Bu vaziyete nihayet verilmediği takdirde, Japonya icab eden tedbirleri derhal alacaktır.»

Tren altında kalarak ayağı kesildi

Küçükçekmeceden İstanbula gelmek üzere kalkan 51 numaralı trene atlamak isteyen Çemberlitaşta Vezir Hanında seyyar satıcı İsmail oğlu Osman, tutunamıyarak yuvarlanmış, trenin altına gitmiştir. Tekerlekler altında sağ ayağı topuk mafsalından kırılmıştır. Cerrahpaşa hastanesine kaldırılmıştır.

Fransanın mütareke talebi

[Baş tarafı 1 inci sahifede]

ceğim ki muhasamata nihayet vermek lâzımdır.

Muhasamata nihayet vermek çarelerini şerefli bir çarpışmadan sonra asker askere benimle araştırmağa hazır olup olmadığını sormak için, dün gece düşmana müracaat ettim.»

Mareşal, Petain, nihayet, bu imtihan saatlerinde bütün Fransız milletini, hükûmet etrafında toplanmağa davet etmiştir.»

İspanya elçisi tavassut etti

Bordo 17 (Hususî) — Mareşal Petain dün gece yeni kabinesini kurduktan sonra, İspanyanın Fransa elçisi vasıtasile Almnyaya müracaat ederek bir mütareke akdi için şartların bildirilmesini istemiştir.

Hitler, Mussolini ile görüşecek

Berlin 17 (Hususî) — Hitler, Fransa tarafından vaki olan müracaati tetkik ile bu hususta verilecek kararı tespit etmek üzere yarın (bugün) İtalya Başvekili Mussolini ile görüşecektir. Bu tarihî mülâkatın Münih şehrinde vuku bulması kuvvetle muhtemeldir.

Mussolini, Münih'e hareket etti

Roma 17 (Hususî) — Başvekil Mussolini, refakatinde Hariciye Nazırı Kont Ciano olduğu halde bu akşam saat 20,30 da Romadan Münihe hareket etmiştir. Mussolini ile Kont Ciano, yarın sabah (bu sabah) Münihte Hitler ve Almanya Hariciye Nazırı Von Ribbentrop'la birlikte Fransanın mütareke teklifine verilecek cevabı kararlaştıracaklardır.

Mareşal Badoglio da gitti

Roma 17 (a.a.) — Mussolini, yanında Hariciye Nazırı Kont Ciano ve Genelkurmay reisi Mareşal Badoglio olduğu halde, Hitler'le görüşmek üzere Romadan 20,30 da hareket etmiştir.

Hitler cepheden ayrıldı

Berlin 17 (Hususî) — Hitler, refakatinde Hariciye Nazırı Von Ribbentrop olduğu halde İtalya Başvekili Mussolini ve Hariciye Nazırı Kont Ciano ile görüşmek üzere bugün cepheden ayrılmış ve tayyare ile Münihe gitmiştir.

Berlinde neşredilen tebliğ

Führer'in umumî karargâhı 17 (a.a.)— Yeni Fransız hükûmeti reisi Mareşal Petain, radyo ile söylediği nutukta, Fransanın silâhları bırakması lâzım geldiğini Fransız milletine bildirmiştir. Mareşal Petain, bu kararı Alman hükûmetine bildirdiğini ve Alman hükûmetinin bu husustaki Fransız kararını ne gibi şartlar dahilinde kabule hazır olduğunu sormuş bulunduğunu kaydeylemiştir.

Führer, iki hükûmetin ittihaz edecekleri hattı hareket hakkında görüşmek üzere İtalyan kraliyeti hükûmeti Başvekili Benito Mussolini ile buluşacaktır.

Bilâ kaydüşart teslim talebi

Berlin 17 (Hususî) — Salâhiyettar Alman mehafilinde, Almanyanın münferid sulh yapmak için Fransanın bilâkaydüşart teslim olmasını taleb edeceği söylenmektedir.

İngiltere, Fransız donanmasını musadere edecek

Nevyork 10 (Hususî) — Londradan alınan son haberlere göre, İngiletrenin, Almanyaya teslim olmasına mâni olmak için Fransız donanmasını musadere etmesi son derece muhtemel addedilmektedir.

Yeni Hariciye Nazırının beyanatı

Bordo 17 (Hususî) — Yeni Hariciye Nazırı Bodouin bu akşam vaziyet hakkında aşağıdaki beyanatta bulunmuştur:

«— Faik düşman ordusu, milletimizin ve ordumuzun maneviyatını kıramamıştır. Fransa, şerefli bir sulh temin etmek şartile silâhları bırakmağa hazırdır. Fakat şerefsiz bir sulha, ümidsiz de olsa, mukavemeti tercih edecektir.

Fransız milleti, hiç bir zaman bugünkü kadar müttehid olmamıştır. Fransız deniz ve hava kuvvetleri henüz yıpranmamış bir vaziyette bulunmaktadırlar.»

İngilterenin Fransaya yaptığı teklif

Londra 17 (Hususî) — İngiliz hükûmeti, Fransayı duçar olduğu müşkül vaziyetten kurtarmak ve Fransız hükûmetine cesaret vermek maksadile pazar gecesi Fransa hükûmetine mühim bir teklifte bulunmuştur,

İngiltere büyük elçisi tarafından Fransız hükûmetine tevdi edilen İngiliz mesajı aşağıdaki teklifleri ihtiva ediyordu:

«İngiltere ile Fransa hürriyet ve adaleti müştereken müdafaa etmek üzere aralarında çözülmez bir birlik vücude getirmiş olduklarını dünyaya ilân ederler.

Bugünden itibaren İngiltere ile Fransa iki ayrı devlet ve memleket değil, bir İngiliz - Fransız birliği teşkil etmektedirler.

Bundan sonra Fransız tebaalarına, İngiliz, İngiliz tebaalarına da Fransız tebaası nazarile bakılacaktır.

İngiliz - Fransız birliği millî müdafaa, harici, iktısadî, mali siyasetlere de şamil olacaktır. Harb devam ettiği müddetçe bir tek harb kabinesi mevcud olacak ve İngiltere ile Fransanın bütün kuvvetleri bu tek kabineye tâbi bulunacaktır. İngiliz ve Fransız parlamentoları resmen birleşecektir. İngiltere, harbe devam etmek için imparatorluğun her tarafında yeni ordular vücude getirmiştir.

Fransa ise, deniz ve hava kuvvetlerini İngiliz - Fransız birliğinin tahtı emrine vazedecektir.

İngiliz - Fransız birliği nerede olursa olsun düşmana mukavemet etmek suretile mücadeleye devam edecek ve neticede muzaffer olacaktır.»

İngiliz büyük elçisi tarafından pazar günü Fransız hükûmetine tevdi edilen bu mesaja, Fransa henüz cevab vermemiştir.

Çörçil'in mesajı

Londra 17 (Hususî) — Başvekil Çörçil, bu akşam radyoda bir mesaj neşrederek şunları bildirmiştir:

«— Fransadan gelen haberler çok vahimdir. Kahramanca çarpışan Fransız ordusunun vaziyetini takdir ediyoruz. Bu sebeble, Fransaya karşı hissiyatımız hiç bir suretle değişemez. Fransadaki hâdiseler, harbe sonuna kadar azmetmiş olan İngilterenin kat'î kararı üzerine müessir olamaz.

Harbin bütün ağırlığı halen tekbaşına İngilterenin omuzlarına yüklenmiş bulunuyor. İngiltere, İngiliz İmparatorluğile birlikte insaniyeti Hitlerden kurtarmak için sonuna kadar harbe devam edecektir. Neticede her şeyin iyi olacağına kani bulunuyoruz.»

Henderson'un mühim nutku

Londra 17 (a.a.) — Reuter bildiriyor:

İngilterenin sabık Berlin büyük elçisi Sir Neville Henderson, Lincoln'da bir nutuk söyleyerek, Hitler'in, bu ay içinde veyahud temmuz veya ağustos veya eylûl ayı içinde, İngiltereyi istilâya teşebbüs edeceğini bildirmiştir. Henderson, eli silâh tutan her erkeği ve her genci, en aşağı bir tüfek kullanmayı öğrenmeğe teşvik etmiştir.

Sir Neville Henderson şöyle demiştir:

«— Hitler, İngiltereyi yenmedikçe bu harbi kazanamaz ve İngiltereyi de ancak, abluka vasıtasile bizi açlıktan öldürerek ve memleketimizi işgalle bizi teslimiyete mecbur ederek mağlûb edebilir. Fikrimce, Hitler, bunların her ikisine teşebbüs edecektir. Artık daha uzun müddet amatör gibi hareket edemeyiz. Profesyoneller gibi teşkilâtlanmadıkça da Almanyayı yenemeyiz.»

Halkın vaziyeti

Londra 17 (a.a.) — Columbia radyosunun spikeri, Bordaux'dan yaptığı neşriyatta Fransanın, ordunun mukavemeti sonunu nasıl karşıladığını anlatmaktadır.

Bordeaux'da halk, Mareşal Petain'in beyanatını dinlemek üzere sükûnetle kahvelere gitmiştir. Şimdiye kadar hiç bir nümayiş yapılmamıştır. Halk bu anî haberden mütehayyir gibi gözüküyor. Fakat bunu mütavaatla karşılamıştır.

Spiker sözlerini şöyle bitirmiştir:

«— Avrupada sulhu uzun seneler muhafaza etmeğe muvaffak olan Fransız ordusunun mağlûbiyeti Avrupa ve Amerika için cidden büyük neticeler doğuracaktır.

Alınan haberlere göre muharebe durmamıştır. Halk bezgindir, şaşkındır, yarını düşünecek bir halde değildir. Yaşlı hiç bir göz, hiç bir tezahür görülmüyor. Olup biten şeyler çok anî olmuştur. Çok geniştir. Halk içyüzünü anlayamıyor.»

Amerikadaki akisler

Vaşington 17 (a.a.) — Mareşal Petain'in radyoda verilen beyanatı, burada büyük bir darbe tesiri yapmıştır.

Fransız ordusunun ümidsiz vaziyette olduğu biliniyor idiyse de Reisicumhur Roosevelt'in müttefiklere yardımı çoğaltacağına dair vâdinin, bu vaziyetin düzelmesine hâdim olabileceği ümid edilmekte idi.

Ruzvelt, Fransız altınlarına ambargo koydu

Vaşington 17 (a.a.) — Reisicumhur Ruzvelt, Amerikada bulunan Fransaya aid kredi ve sermayeleri hareketsiz bırakan emirnameleri imzalamıştır.

Ruzvelt vaziyeti takib ediyor

Vaşington 17 (a.a.) — Haber verildiğine göre Reisicumhur Ruzvelt şimdilik Fransız hükûmetinin kararını tefsir etmemekte ve fakat Avrupa vaziyetini yakından takib eylemektedir.

Amerika bitaraflık kanununu İngiltere lehine tadil etti

Vaşington, 17 (a.a.) — Birleşik Amerika devleti, müttefiklere aid Amerikan tayyarelerinin Birleşik Amerika hududu üzerinden uçmalarına müsaade etmiştir. Hariciye Nezaretince tasvib edilen bu bitaraflık kanununun yeni tefsirinde deniliyor ki:

«Amerikadan müttefiklere aid tayyarelerin Kanadaya tesliminde artık hududa tevakkufa ihtiyac yoktur. Bu demektir ki, kanunen tayyare hududdan uçarken doğrudan doğruya Avrupaya gitmek üzere uçmak imkânını vermektedir.»

İngiltere, Fransanın sipariş ettiği tayyareleri alıyor

Nevyork, 17 (a.a.) — Burada ticaret mehafilinde beyan olunduğuna göre, İngiltere hükûmeti, Fransa tarafından Amerikaya sipariş edilmiş olan bütün harb levazımını satın almak niyetindedir. Bundan başka İngiltere, Amerikanın imal edebileceği bütün fazla teçhizatı da satın alacaktır. Fransız - İngiliz mübaya komisyonu bilhassa tayyare olmak üzere bir milyar 600 milyon dolarlık harb levazımı sipariş etmişlerdir.

Fransadaki gemiler İngiltereye gidiyor

Londra, 17 (a.a.) — Amirallıkça bildiriliyor ki, denizde bulunup da Fransaya gitmekte olan Holanda, Polonya ve Norveç vapurlarına radyo ile mesajlar gönderilerek bu vapurların doğruca bir İngiliz limanına gitmeleri lüzumu bildirilecektir.

Fransız kabinesindeki tadilât

Bordo 17 (Hususî) — Mareşal Petain dün akşam teşkil ettiği yeni kabinede bu sabah bazı değişiklikler yapmıştır. Bu meyanda Başvekil muavini General Weygand'ın yerine, Daladier kabinesinde Başvekil muavini olan Kamil Şotan getirilmiştir. General Weygand millî müdafaa nezaretine tayin edilmiş, adliye nezaretine getirilen eski Başvekil Laval de kabine harici bırakılmıştır.

Yeni kabine listesi

Reisicumhur Lebrun, bu suretle şimdiye kadar hiç bir Fransız devlet adamının yüklenmediği kadar ağır bir mesuliyeti almak suretile vatana karşı tam sadakatini bir kere daha ispat eden Mareşal Petain'e teşekkür etmiştir.

Yeni kabine şu suretle teşekkül etmiştir:

Başvekil Mareşal Petain, Devlet Nazırı ve Başvekil muavini Camille Chautemps, Millî Müdafaa Nazırı General Weygand, Adliye Narızı Fremicourt, Harbiye Nazırı General Coulson, Harb ve Ticaret Donanması Nazırı Amiral Darlan, Hava Nazırı General Puegot, Hariciye Nazırı Paul Baudouin, Dahiliye Nazırı Pommaret, Maliye ve Ticaret Nazırı Bouthiller, Müstemlekeler Nazırı Riviere, Maarif Nazırı Rigueaud, Nafia ve Münakalât Nazırı Frossard, Ziraat Nazırı Chichery, İş Nazırı Fevrier, Eski Muharibler ve Fransız Ailesi Nazırı Ybarnegaray, Başvekâlet müsteşarı Alibert, Muhacirler müsteşarı Schumann...

Fransız askeri henüz silâhı bırakmadı

Nevyork 17 (a.a.)— Columbia radyosunun Bordeau muhabiri askerî Fransız sözcüsünün beyanatına atfen Fransız ordusu bu gün saat 17,30 da hâlâ harbe devam ettiğini bildiriyor ve diyor ki:

«— Bir Fransız askerî sözcüsile mülâkatta bulunduk. Askerî vaziyetin mühim noktası Fransız ordusunun muharebeye hâlâ devam ettiğidir. Bildiğimiz şudur ki saat 17,30 da henüz teslim edilmemişti.»

Fransanın resmî sözcüsü sözlerine şöyle devam etmiştir:

«— Münhasıran askerî mülâhazalar şimdi sulh talebini icab ettirmektedir. Sulh şartları henüz gelmemiştir. Fransanın kararı kara ordusunun çok vahim telâkki edilen vaziyetinden ileri gelmektedir. Fakat bu vaziyet ümidsiz değildir. Donanmamız olduğu gibi duruyor ve Fransız hava kuvvetleri henüz bütün kudretini muhafaza etmektedir. Bu vakıaların ehemmiyetini sulh müzakereleri ve müstakbel sulh şartları bakımından takdir edersiniz.

Orduya müteallik güçlükler devamlı bir cephenin mevcud olmamasından ve büyük ordu gruplarının birbirinden ayrılmış olmasından ileri gelmektedir. Buna rağmen Loire üzerinde ordu tutunmaktadır. Ve bilhassa ordu Maginot hattında tutunuyor. Ancak burada Fransız müdafaa mıntakası kıt'aları kısmen geri çekilmişlerdir.»

Reuter muhabirinin anlattıkları

Londra 17 (a.a.) — İngiliz seferî kuvvetleri nezdindeki Reuter'in hususî muhabiri cumartesi gönderdiği vüsulü geciken bir telgrafta Fransada cereyan eden harbin son safhaları hakkında şunları yazmaktadır:

Yollar boyunca cereyan eden feci sahneler gördüm. Alman ilerleyişi önünde kaçan en az 100 bin muhacire rasladım. Kimsesiz kalmış iki küçük çocuk, ufak bir el arabasile bütün mevcudlarını taşıyorlardı. Rahibelerin refakatinde bütün bir yetimhane de gördüm. Fakat muhacirlerden fazla rikkat veren Lisieux civarında cepheden dönen ve ric'at eden Fransız kıtaatı idi. «Cephe» dememeliyim. Çünkü sadece seyyal bir mıntaka vardı. Karışık ve hafif surette teçhiz edilmiş ve düşman teçhizatının ağırlığına dayanmaya hiç muktedir olmıyan ve Alman tanklarile keşif kollarının, Fransız piyadesine karşı kuvvetli tazyiklar yaptığı Bernay ile Alençon arasındaki yolda hemen bütün bir Fransız kıt'ası gördüm.

Şüphesiz evvelce bu güzel bir fırka idi. Heyeti umumiyesinde hâlâ zâhirî bariz bir disiplin vardı. Askerlerin çoğu başları yukarı yürüyorlardı. Fakat diğer bazıları çok bezgin gözüküyorlardı.

Metz kalesi teslim oldu

Führer umumî karargâhı 17 (a.a.) — Bugün öğleden sonra Metz kalesi bir Alman müfrezesine teslim olmuştur.

İngiltere üç sınıfı daha silâh altına aldı

Londra, 17 (a.a.) — Resmen bildiriliyor ki, yeniden üç sınıf temmuzda askerî hizmete kaydolunacaktır. Ordu, vaziyetin icabatını karşılamak üzere icab eden sür'atle yeni efradı almakta devam edecektir.

Habeş kıtaatı cephede

Cibuti 17 (a.a.) — Fransız kıt'alarile işbirliği yapmak üzere, dört Habeş şefi, askerlerile beraber, buraya gelmiştir. Bunların arasında, sabık imparatorluk hassa alayı şefi Kagnas Maç Mokaya da vardır.

Askerî vaziyet

Günün en büyük hâdisesi Fransız Başkumandanlığının sulh talebidir. Bütün haberler, İngiliz imparatorluğunun nihayete kadar harbe devam edeceğini göstermektedir.

Mütareke teklifine rağmen cephelerde muharebe devam etmiştir. Fransız ordusu ric'ate devam etmektedir. Alınan haberler bu ordunun Loire gerisinde tutunmak ihtimallerinin ortadan kalktığını göstermektedir.

Alman motörlü kıt'aları, Loire nehri üzerindeki Osleans şehrini ve nehir üzerindeki köprüleri işgal etmiş ve nehrin karşı sahiline geçmeğe ve yerleşmeğe muvaffak olmuştur.

Şimalde Paris garbında (120 km.) Laigle ve 110 km. garbında La Ferte Vidame istikametlerindeki Alman taarruzları, mevzii mukabil taarruzlarla tevkif edilmiştir.

Paris cenubunda Alman motörlü kıtaları Orlean civarında nehrin cenubuna geçmiştir.

Paris cenubu şarkisinde Melun'dan Fontainebleau'dan Sen nehrini geçen Alman kıt'aları, yürüyüşlerine devam etmişler ve Sens mıntakasına varmışlardır. Sens ile Troyes arasından yapılan Alman taarruzu Fransızların mukavemetine rağmen ilerilemektedir.

Şampanya mıntakasında, Alman motörlü kıt'aları Besançon'u da işgal ederek İsviçre hududuna varmışlardır. Bu suretle Majino hattı müdafilerine ya Alman hatlarını yararak garba geçmekten veya İsviçreye - kabil olursa - iltica etmekten başka bir çare kalmamıştır.

Verdun'den cenuba doğru ilerileyen Alman kuvvetleri St. Mehiel mıntakasına varmışlardır.

Loren'de Saarbrücken mıntakasından Majino hattını yaran kuvvetler (Chateau Salins - Dieuse - Saarbrug) hattına varmışlardır.

Majino hattının cenub kısmındaki Fransız ağır topçusu dün Rain nehri karşı sahilindeki Siegfried hattına topçu ateşi açmış ve bilmukabele Alman bataryaları da Majino hattını bombardıman etmişlerdir. Majino hattı tabyeleri Alman ağır topçusu ve en ağır tayyare bombaları ile dövülmektedir. Muharebe bütün cephelerde dün akşama kadar devam etmiştir.

Hava kuvvetleri: Her iki taraf hava kuvvetleri cephenin cenub kısmında çok faal bir vaziyette bulunmuşlardır. Şimal kısmında ise, havanın kapalı ve sisli bulunması, harekâta mâni olmuştur. Bilhassa bu kısımda Alman tayyarelerinin faaliyeti çok az olmuştur.

İtalya cephesinde yeni bir hareket olmamıştır.

İtalyan hava kuvvetleri, Korsika, Malta ve Tunusu bombardıman etmişlerdir. Buna mukabil müttefik tayyareler de Sardinya adasının merkezi olan Cagliari şehrindeki askerî tesisatı ve tayyare meydanlarını bombardıman etmişlerdir. Ligorya sahilindeki Savona şehri tekrar hava taarruzlarına uğramıştır.

Libya, Habeşistanda her iki taraf hava kuvvetleri faaliyetlerine devam etmişlerdir.

Hulâsa:

Garb cephesindeki harekâtın başlamasındanberi, Alman ordusu başkumandanlığı ikinci defa olarak müttefik orduları iki kısma ayırmağa ve bu kısımlardan birini imhaya muvaffak oluyor. Flandr'de Belçika ordusu, İngiliz kuvvei seferiyesi de dahil olmak üzere Blanşar ordular grupu aleyhine yapılan ve Dünkerk'in kahramanane müdafaasile biten birinci çemberlemeyi, şimdi Majino hattında bulunan - söylendiğine nazaran son taarruzlardan evvel kuvveti 40 fırka olan - Fransız ordusu kısmının çemberlenmesi takib etmiştir. Majino hattını müdafaa eden kuvvetler, kuşanma tehlikesi meydana çıktıktan sonra geri çekilmiş olduğundan, elyevm burada bulunan kuvvetlerin miktarı hakkında bir şey söylemek kabil değildir. Alman motörlü kıt'aları İsviçre hududuna kadar ilerlediklerine nazaran bu ikinci çemberleme hareketi de muvaffak olmuş demektir. Görünüşe nazaran cenubu garbî istikametinde çekilmekte olan Fransız ordusu büyük kısmı, Majino hattında kalan bu kuvvetleri kurtarmak için taarruzî bir hareket yapacak bir vaziyette değildir. Esasen bu ordu 20 - 27 mayısta da Flandr ordusunu, kurtarmak için de bir teşebbüste bulunamamıştı. Binaenaleyh Fransız başkumandanlığını sulh istemeğe icbar eden sebebler tavazzuh etmiş demektir. Şarkta büyük kuvvetlerin Almanlar tarafından çemberlenmesi, garbda ordunun Loire gerisinde tutunmasının imkânsızlığı.

Fransız ordusunun bu vaziyetine rağmen donanma kudretini tamamile muhafaza etmekte, hava kuvvetleri ise kendisine verilen vazifeyi yapacak vaziyette bulunmaktadır. Almanların sulh şartlarının nekadar ağır olacağını göreceğiz..

İngiliz İmparatorluğunun heyeti umumiyesinin harbe devama karar vermesi, Amerikanın harb malzemesi vermek için evvelce konmuş bütün kayıdları kaldırması, harbin daha çok zaman devam edeceğini göstermektedir.

Emekli Kurmay
Feridun DİRİMTEKİN

Resmî harb tebliğleri

Fransız karargâhı bildiriyor

Bordeaux 17 (a.a.) — 17 haziran sabah tebliği:

Çarpışmalar, Laigle ve Chateaudun mıntakalarında ve aynı zamanda Loire hattı üzerinde ve Avallon'un cenubunda devam etmiştir.

Düşman Saone'u bazı noktalarda geçmiştir ve Doubs istikametinde ilerlemektedir.

Düşmanın Thone - Rhin kanalını geçmeğe muvaffak olamadığı yukarı Alsas'da vaziyette hiç bir değişiklik yoktur.

Bordeux 17 (a.a.) — 17 haziran Fransız akşam tebliği, muharebenin Loire mıntakasında ve Bourgogne'da gece gündüz devam ettiğini bildirmektedir.

İngiliz Harbiye Nezareti bildiriyor

Londra 17 (a.a.) — İngiliz Harbiye Nezaretinin tebliği:

İngiliz seferî kuvvetlerinin Fransız ordularının yanında iştirak ettiği harekât, Normandie'de devam etmektedir. Burada halen yapılmakta olan muharebe hakkında tafsilât bu anda mevcud değildir.

İngiliz Hava Nezareti bildiriyor

Londra 17 (a.a.) — Hava Nezaretinin tebliği:

Havaların müsaadesizliği sebebile son 24 saat içinde hava faaliyeti mahdud olmuştur.

Sahil kumandanlığının tayyareleri mutad üzere devriye gezmişler ve kafilelere refakat etmişlerdir. Avcı tayyareleri de devriye gezmişlerdir. Fakat hiç bir düşman tayyaresine tesadüf etmemişlerdir.

Cenubî Afrika karargâhı bildiriyor

Nairobi 17 (a.a.) — Resmî tebliğdir: Cuma günü zarfında Bardıra tayyare meydanının askerî hedefleri üzerine, cenubî Afrika tayyare kuvvetleri muvaffakiyetli hava hücumları yapmıştır. Kat'î isabetler olmuş ve büyük hasarat vukua gelmiştir. Cenubî Somali'de keşif uçuşları yapan tayyareler, hiç bir düşman hareketi kaydetmemiştir.

Düşman faaliyeti, Wjar ve İmoyale eyaleti üzerinde bombardımanlar yapmakla iktifa etmiştir. Telefat ve hasarat yoktur. Wjar üzerindeki bombardımanın neticesi tetkik edildiğinde 70 hektolitre benzin zayi olduğu anlaşılmıştır.

Cumayı cumartesine bağlayan gece zarfında Hings African Riflis kıtaatı - yerli kıtaattır - İtalyan Somali'sine akınlar yaparak, 6 İtalyan karakoluna girerek, dün geceki bombardıman neticesi ölmüş olmaları muhtemel bulunan 3 yerli asker bulmuşlardır. Bu karakolların hepsi düşman tarafından tahliye edilmiş ve içerilerinde bir çok silâh ve teçhizat bulunmuştur. Karakolların tahliye edilmiş olması oradaki askerlerin bizim kıtaatı beklemeği arzu etmediklerini göstermektedir. Yerli kıtaatla bulunan müslüman askerler, İtalyanların ölüleri gömmeden bıraktıklarını görerek büyük infial duymuşlardır.

Alman karargâhı bildiriyor

Führer'in umumî karargâhı 17 (a.a.) — Alman orduları başkumandanlığının tebliği:

Fransız orduları, dağılmış bir halde, kütle halinde ric'at etmektedir. Fransız orduları, cenuba ve cenubu garbiye doğru, kıt'alarımız tarafından yakından takib edilmektedir. Bazı müfrezelerin halen nizamlı bir müdafaa yaptıkları yerlerde bu müfrezeler, büyük kayıbla geri püskürtülmüştür.

Şahsan bir fırka kumandanı general tarafından kumanda edilen bir motörlü kıt'amızın cüretkârane bir hücumile, Orleans'ı almağa ve bir hasarı mucib olmadan bu şehirden Loire nehrini geçmeğe muvaffak olduk.

Hava kuvvetlerimiz, ric'at halindeki düşman kollarına karşı imha faaliyetine devam etmiştir. Loire üzerinde bir çok köprüler bombalarla tahrib edilmiştir. Köprüler önünde birikmekte olan sıkışık kollara, bomba ve mitarlyözlerle hücum edilmiştir.

Bourgogne'da Langres'in ötesinde ilerleyen seri kıt'alarımız, cenuba doğru arazi kazanmışlardır. Burada, iki hava meydanında, bomba dolu 39 tayyare elde edilmiştir.

Besançon'un cenubu garbisinde, İsviçre hududuna varılmış ve bu suretle Loren ve Alsas'dan çekilen Fransız kuvvetlerinin etrafındaki çember kapanmıştır.

Şimalî Loren'de kıt'alarımız, Saint Mihiel şehrinin şimali garbisine yaklaşmaktadır.

Sarrebruck'un cenubunda Maginot hattının yarılmasından istifade eden fırkalarımız, seri bir yürüyüşle, düşmanın bazan çok şiddetli mukavemetine rağmen, Rhin - Marne kanalı civarına varmıştır. Chateusalirs, Dieuz ve Sarrbroug zaptedilmiştir. Rhone - Rhin kanalının ötesinde terakkiler kaydetmekte ve Vosgss istikametinde muzafferane devam eylemektedir.

Alsas'da, muharebe ve pike tayyare gruplarımız ve aynı zamanda hava defi bataryalarımız karadaki muharebelere müessir surette yardım etmiştir. Müstahkem kaleler ve beton mevziler, en büyük çapta bombalarla bombardıman edilmiştir. Düşmanın hava kayıbları yalnız 8 tanedir. Ve bunlardan beşi hava muharebelerinde düşürülmüştür. Üç Alman tayyaresi kayıbdır.

Alman denizaltı gemileri, son günlerde 100 bin tonilâtodan fazla hacimde gemi batırmışlardır. Kumandan Frauenheim'in idaresindeki bir denizaltı gemisi, aralarında 11400 tonilâtoluk Wellington Star İngiliz vapuru da dahil olmak üzere 41500 tonilâtoluk vapur batırmıştır. Kumandan Endrass idaresindeki diğer bir denizaltı gemisi, aralarında 22300 tonilâtoluk Carinthiz İngiliz muavin kruvazörü de dahil olmak üzere 53 bin tonilâtoluk vapur batırmıştır. Bir denizaltı gemisi de Muray - Forth'da takriben 9000 tonilâtoluk bir İngiliz muavin kruvazörünü batırmağa muvaffak olmuştur.

Rhin'in gaçilişinde bir istihkâm taburu kumandanı Gantke, şahsî fedakârlığile bilhassa temayüz etmiştir.

İtalyan karargâhı bildiriyor

İtalyada bir mahal 17 (a.a.) — İtalyan orduları umumî karargâhından: 6 numaralı tebliğ:

Tayyarelerimiz dün Malta, Korsika ve Tunustaki deniz üslerile tayyare sahalarını bombardıman etmişlerdir.

Bir hava düellosu esnasında bir İngiliz avcı tayyaresi düşürülmüştür.

Düşman tayyareleri bazı akınlar yapmışlardır. Bu akınlar münferid tayyareler tarafından yapılmış ve bu tayyareler bilhassa geceleyin şehirlere ve kırlara bombalar atmışlardır.

Savone'de bir kişi ölmüş, bir kaç kişi de yaralanmıştır.

Cagliari'de düşmanın bir akını tayyare sahası hangarlarından bazılarında hasarata sebebiyet vermiştir. Hava kuvvetlerine mensub altı nefer ölmüş ve otuz kadar nefer de yaralanmıştır.

Palermo'da avcı tayyarelerimiz havalanır havalanmaz düşman tayyare grupları hertürlü taarruzdan vazgeçerek kaçmışlardır.

Alpler üzerindeki keşif faaliyetlerimiz mütemadiyen artmaktadır. Şimali Afrikada İngiliz kuvvetlerine karşı yapılmakta olan kara, hava ve deniz hareketleri müsaid neticeler vermek suretile gitgide inkişaf etmektedır.

Şarkî Afrikada Sudan ve Kenyanın hava ve deniz üslerine karşı mühim hava faaliyetleri yapılmış ve dikkate şayan neticeler elde edilmiştir. Yerde bulunan bir kaç tayyare tahrib edilmiştir. Ve askerî tesisat hasara uğratılmıştır.

Düşman tarafından yapılmış olan bazı akınlar Diredoua demiryolu tesisatını pek az hasara uğratmıştır.

Cumhuriyet Halk sütunu

Maarif idaresinin nazar dikkatine

Kasımpaşa Camiikebir Başhane so 12 No. Aktan vapuru süvarisi Mus Denizci imzasile aldığımız bir mektu deniliyor ki:

«Oğlum bu sene orta okulu bitirip leme imtihanına tâbi tutulmuştu. F eleme imtihanında riyaziye sualleri fazla ağır olması sebebile riyaziye ikmale kalmıştır. Şimdi ise çocuğu Deniz Harb lisesine vermek istiyord Buna da henüz eleme imtihanının n celenmemesi mâni teşkil ediyor. Ve imtihanların da eylûlde yapılacağı s lenmektedir. Bu ise diğer bir as mektebe girebilmesini imkân harici bırakıyor. Acaba ilk mekteblerinki orta mekteblerin de eleme ikmal im hanlarının temmuz bidayetinde icra çocukların mağduriyetine meydan bi kılmaması kabil değil midir? Bu hus ta Maarifin nazarı dikkatini celbetm nizi rica ederim.»

Millî birlik ve disipli

(Baştarafı 1 inci sahifed

«yurdda sulh, cihanda sulh» olduğu bütün ihtilâflı meselelerimizin dos konuşma ve anlaşmalarla halledildiği bütün dünya ile hesablaşacak başka şeyimiz olmadığına işaret ederek: « gün sây emniyeti olduğu kadar sulh teyoruz. Beynelmilel sây emniyetini sulhu temin edecek her türlü faaliye bulunduk. İçte ve dışta sulh ve em yeti takib ettik ve bu siyaseti takib diyoruz» demiş, bütün komşularımız aynı esaslar dahilinde anlaştığımı münasebetlerimizin daima dostane duğunu söylemiştir.

Sık sık alkışlanan hatib sözlerine de vam ederek, Millî Şefin etrafında ku vetli bir birlik halinde toplanan Büyü Millet Meclisinin hâdisatı büyük b dikkatle takib ettiğini beyan ederek de miştir ki:

«— Biz mütecaviz değiliz. Macera a ramıyoruz. Sadece sulh vasıtalarından sulh silâhlarından istifadeye çalışıyoruz. Bunu esas koyarak diğer taraftan tecavüze uğrarsak, millî varlığımızdan hiç bir şey vermemek üzere icab eden tedbiri alıyoruz. Dünyayı saran ateşi sirayeti hem uzaktır, hem de yakındır. Yaklaşmaması için hükûmet bütün tedbirlerini almaktadır. Yaklaşırsa lâzım gelen karşılık da konacaktır.

Türk ordusu her türlü tecavüzü emniyetle karşılamağa hazır vaziyettedir. Geçen eylûldenberi Türk ordusu, memleketin bütün menabiinden istifade ederek hazırlanmaktadır. Kudretimizi artıran amil, Türk askerinin, zabit ve kumandanlarının, en eski devirlerdenberi, İstiklâl Harbine kadar gösterdiği cesaret ve kahramanlıktır. Bu günkü Türk varlığı bütün dünya husumetile mücadele etmiş, kurtulmuş ve yaşayan bir nesildir. Böyle bir milletin vatana olan bağlılığı, hiç bir kudretle mukayese edilemez. Bize tecavüz vaki olursa, harb, Türk milleti için mukaddes bir şey olaacktır. O harbde galebe Türk milleti için bir ideal olacaktır. Biz kanlarımızı, her hangi bir galeyan ve hisle, hiç bir maksadsız akıtacak değiliz. Bir mecburiyet karşısında hükûmetimiz harbe karar verirse kanımızı İstiklâl için akıtacağız. Böyle bir günü asla beklemiyoruz ve asla istemiyoruz. Fakat böyle bir vaziyete bütün milletçe hazırız.»

Hatib, memleketi içinden bozmağa çalışan kuvvetlerin faaliyetlerinden bahsederek hükûmetimizin buna karşı icab eden tedbiri aldığını, bununla beraber vatandaşın da bu vazifeyi müdrik olmasını, hüsnüniyetle de olsa her hangi bir fikir serdederken düşünmesi lâzım geldiğini tebarüz ettirmiş, büyük bir kumandan ve kudretli bir baş olan İsmet İnönünün etrafında toplanan bir milletin neler yaratabileceğini isteyenlerin tecrübe edebileceklerini işaret ederek sözlerini bitirmiştir.

Cevdet Kerim bu akşam da saat 19 da Saray sinemasında bir konferans verecektir.

Kısa Haberler

* Denizyolları İdaresinin yeni kadrosu tespit edilmiştir. Denizyolları umum müdürü İbrahim Kemal Baybora bu kadroyu bugünlerde Ankaraya götürecektir.

* Fatih, Sultanselim, Süleymaniye camilerinin etrafları perişan bir halde bulunduğundan bunların tanzimi için bir plân hazırlanmaktadır.

* Tramvay arabalarının tahdid edildiği doğru değildir. Geçen seneden bu seneye kadar ancak on araba seferden çıkarılmıştır. Bunlar da tamir edilecеklerdir. Henüz seferlerin lâğvına başlanmış değildir.

* Şoförler yeni motörlerin idaresini öğrenebilmeleri için Belediyenin bir mekteb açmasını istemişti. Belediye, böyle bir mekteb açamıyacak, fakat cemıyet açarsa Belediye yardımda bulunacaktır.

* Bir senedenberi kapalı bulunan denizyolları memurlar lokantası memurların kendi aralarında yaptığı anlaşma ile dünden itibaren tekrar açılmıştır.

AŞK ve MACERA ROMANI

No. 78

İLK ve SON

YAZAN: ESAD MAHMUD KARAKURD

— E?

— Mutfak var ya!! !

— Mutfak neyde?

— Annemin yemek pişirdiği yeri bilmiyor musun?

— Ha biliyoyum biliyoyum!.. Ayşe hani orada çamaşır da yıkıyoy!..

— Ha, ta kendisi!... Oraya gidecek ve iyice etrafına bakacaksın!.. Eğer kimse yoksa hemen içeri girecek, ve rafların bulunduğu köşeye doğru yürüyeceksin!..

— E?.

— Rafın üstünde siyah saplı küçük bir çakı olacak. Onu alıp bana getireceksin!

— Nasıl çakı?

— Söyledim ya işte!.. Küçük, sapı siyah bir çakı! Amma alırken kimseye göstermiyeceksin ha!.. Usulca cebine koyacak ve getireceksin!..

Çocuk birdenbire duruyor. Şöyle bir gözlerini kırpıştırarak, sarı saçlı başını sarsıyor:

— Ne yapacaksın sen çakıyı? diyor

— Lâzım bana!...

— Kalem mi açacaksın?.

— Evet kalem açacağım.

— Olmaz. Gözlerin göymüyor senin!.. Sonra elini keseysin!..

— Kesmem kesmem!.. Haydi Yusuf; ben sana ne söylüyorsam sen onu yap!.. Ama tekrar ediyorum dikkat et ha, kimse görmesin alırken!..

— Korkma, ben kimseye gösteymem!..

Çocuk hemen Mecdinin kucağından fırlayarak, ağacların arasında kaybolup gidiyor...

Bekleyoruz: Bir - üç - beş - on dakika!..

Tekrar görünüyor. Gene sarı saçlarını uçura uçura koşarak geliyor. Hemen kendini Mecdinin kucağına atıyor...

— Ne yaptın Yusuf, getirdin mi çakıyı?..

— Detiydim işte!..

Elini pantalonunun cebine sokarak, siyah saplı bir çakı çıkarıyor.

— Al!..

Mecdi çakıyı alıyor. Parmaklarını bıçağın sapı üzerinde dolaştırıyor. Sonra onu büyük bir memnuniyetle pantalonunun cebine koyuyor...

— Aferin Yusuf, sana şeker alacağım!.. Yalnız unutma, çakıyı sorarlarsa görmediğini söyleyeceksin!

— Olur!..

Mecdi, yavaşça ellerini toprağın üzerine koyarak kalkıyor. Çocuğun bileklerinden tutuyor.

— Haydi şimdi, beni eve götür Yusuf diyor!..

El ele tutuşuyor, ve üstü sarı yapraklarla dolu küçük bir toprak yoldan, çiftlik köşküne doğru yürümeğe başlayorlar... Beş - on - on beş adım!..

Yusuf birdenbire Mecdinin kollarına sarılarak haykırıyor:

— Bak, gene o çatal bacaklı kız geliyoy!.. Seni alıp götüyecek!..

Mecdi duruyor.

— Çatal bacaklı kız kim Yusuf?

— İşte o seni otomofiye koyup götüyen kız!..

Yusuf, birdenbire Mecdinin elini bırakarak, Neclânın geldiği yolun aksi istikametine doğru koşmağa başlayor.

Mecdi arkasından bağırıyor...

— Nereye gidiyorsun Yusuf?

Küçük; sarı yüzünün üzerinde boncuk gibi pırıl pırıl parlayan gözlerini kırpıştırarak,

— Bıçak detirmeğe didiyoyum!.. Kıtıy kıtıy keseceğim bu gâvurun kızını!..

Artık lâf dinlemiyor. Minicik ayaklarile, toprak yolun üzerindeki yaprakları çiğneyerek bütün kuvvetile koşuyor ve biraz sonra ağacların arasında kaybolup gidiyor.

O sırada Neclânın da Mecdinin yanına yaklaşmış olduğunu görüyoruz...

— Bonjur Mecdi Bey!

— Bonjur Neclâ!..

Birbirlerinin ellerini tutuyorlar...

— Hayrola böyle sabahleyin erkenden...

— Geceyi nasıl geçirdiniz diye merak ettim de Mecdi Bey!..

Mecdi, kadının, ince, ateşli ellerini dudaklarına doğru götürerek öpüyor...

— Neclâ diyor, kibarlığın, insanlığın utandırıyor beni artık!.. Asaletin de, faziletin de bir derecesi vardır! Aylardanberidir benim için çektiğin ıstırab!..

Neclâ, elini Mecdinin ağzına koyuyor.

— Susun Mecdi Bey diyor, gene başlamayın!.. Seven kadın, sevdiği erkeğinin saadetini ve ıstırabını paylaştığı zaman bahtiyar olur!.. Ben sizinle beraber acı çektikçe kendimi mes'ud addediyorum!..

— Neclâ!..

— Siz dünyayı görmüyorsunuz, fakat beni görüyor mu zannediyorsunuz acaba? Hayır Mecdi Bey; ben de dünyayı görmüyorum. Benim için dünya karanlık bir zindan!.. Gören ve görmiyen gözler, insanın içi ıstırabla dolu olduğu zaman, öyle birbirinden farksız oluyorlar ki!.. Belki siz şimdi, görmiyen gözlerinizle yaprağın rengini, çiçeğin kırmızılığını, güneşin pırıltısını tahayyül ediyorsunuz, hissediyorsunuz!.. Ben bunlardan bile mahrumum!.. Benim için artık ne güneş, ne çiçek, ne yaprak ve ne de, üzerinde yıldızları parlayan bir gökyüzü var!.. Hepsini unuttum, hepsi hayalimden silindi. Görmüyorum. Bakıyorum da görmüyorum!.. Gören gözlerimle göremiyorum dünyayı artık Mecdi Bey!..

— Neclâ, inan bana, hayatımın yegâne tesellisisin sen!.. Ayakta durabilmek kudretini senden alıyorum...

Neclâ, Mecdiyi bileklerinden tutarak çekiyor...

— Gelin gelin Mecdi Bey diyor!.. Şu çınarın altında biraz oturalım sizinle!.. Konuşacak bazı mühim şeylerim var...

Mecdi tam bir itaatle başını büküyor.

— Peki Neclâ!

Sarı otları çiğneyerek, yaprakları ezerek ağır ağır yürüyor ve çınarın altına gelip oturuyorlar...

Mecdi, yerden bir kuru ot alıp koparıyor. Otun ucların parmaklarının arasında eziyor...

— Benimle konuşmak isteyeceğin mühim şey nedir Neclâ diyor? Bayağı merak ediyorum!

Kadın kendini biraz daha Mecdiye doğru yaklaştırıyor. Kollarını onun dizlerinin üzerine koyuyor. Parmaklarını üstünde siyah, sert tüylerin kıvrıldığı bu kuvvetli erkek ellerinde dolaştırıyor. Gözlerini, onun görmiyen, fakat ihtişam ve ışığından zerre kadar kaybetmiyen gözlerine götürüyor. Sonra hafif ve titrek bir sesle,

— Beni seviyorsunuz değil mi Mecdi Bey diyor?

Mecdi, kalın dudaklarını, hafifçe yana doğru bükerek acı acı gülüyor.

[Arkası var]

RADYO

Bu günkü program

TÜRKİYE RADYODİFÜZYON POSTALARI

Türkiye Radyosu:

Dalga uzunluğu:

1648 m. 182 Kc/s. 120 Kw.

Ankara Radyosu T. A. P.:

31,70 m. 9465 Kc/s. 20 Kw.

12,30 Program ve memleket saat ayarı, 12,35 Ajans ve meteoroloji haberleri, 12,50 Müzik: (Alaturka). Çalanlar: Vecihe, Ruşen Kam, Cevdet Kozan. Okuyan: Müzeyyen Senar. 13,15 Müzik: Halk türküleri (Azize Tözem ve Sarı Receb) 13,30 - 14,00 Müzik: Karışık program (Pl.)

18,00 Program ve memleket saat ayarı, 18,05 Müzik: Solo ve aryalar (Pl.) 18,30 Çocuk saati, 19,00 Müzik: Fasıl heyeti, 19,45 Memleket saat ayarı, ajans ve meteoroloji haberleri, 20,00 Konuşma (Çiftçinin saati). 20,15 Müzik: Ankara Radyosu Küme Ses ve Saz Heyeti. İdare eden: Mes'ud Cemil. 21,00 Konuşma (İktısad ve hukuk saati). 21,20 Serbest saat. 21,30 Müzik: Küçük orkestra (Şef: Necib Aşkın) Soprano Bedriye Tüzünün iştirakile. 22,30 Memleket saat ayarı, ajans haberleri, ziraat, esham - tahvilât, kambiyo - nukud borsası (fiat). 22,50 Müzik: Cazband (Pl.) 23,25 - 23,30 Yarınki program ve kapanış.

Ankara Radyosunda ufak bir arıza

Ankara Radyosunun uzun dalga postası, Etimes'ud istasyonunda zuhur eden bir arıza yüzünden öğle neşriyatına dört dakika kadar geç başlamış ve arıza süratle tamir edilerek neşriyata devam olunmuştur.

Günün Bulmacası

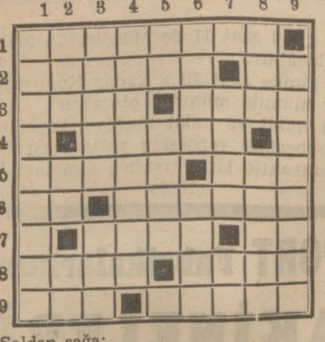

Soldan sağa:

1 — Marmara denizinde bir iskelemiz, 2 — Trakyada bir şehrimiz, dumanın kiri. 3— Romalılar, Kartacalılar arasındaki bir meydan muharebesi, iç uzuvlarımızdan. 4 — Eşya. 5 — Ramazanda akşam yemeği, bacağımızda bir yer. 6 — Eski bir mabud, mektebli. 7 — Şeffaf bir madde, şikâr. 8 — Bir yemiş, bir cins para. 9 — Saçı hastalıklı, daldan örülmüş kab.

Yukarıdan aşağıya:

1 — Usanc vermek. 2 — Bir kara parçası, bağışlamanın tersi, nota. 3 — Çok defa insanın ayağına gelir de kıymeti bilinmez, bir ölçü. 4 — Faciavi. 5 — İki harf yanyana, Garbi Anadoludaki eski bir millet ferdi, 6 — İki nota arka arkaya, bir çiçek. 7 — Geri verme, sicim. 8 — Nisbeti bulunan, cümle. 9 — Yediğimiz yeşillikler.

Evvelki bulmacanın halledilmiş şekli

	1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	M	Ü	B	A	L	A	G	A	■
2	Ü	Z	Ü	K	■	B	İ	R	A
3	N	Ü	K	T	E	■	R	A	F
4	A	L	■	A	S	M	A	■	■
5	V	E	■	R	İ	A	Y	E	T
6	E	N	İ	■	R	A	■	M	E
7	B	■	B	E	■	N	A	R	K
8	E	L	İ	Z	E	■	R	E	K
9	■	A	Ş	A	L	I	K	■	E

Modada kiralık ev

Kalamış körfezine fevkalâde nezareti olan Moda civarında Bahariyede Şifa sokağında 20 numaralı apartıman tertibinde biri 5, diğeri 3 büyük odalı kısımlar hem yazlık ve hem de senelik kiralıktır. İçindekilere müracaat.

Ankara Borsası 17/6/1940

		Açılış	Kapanış
Londra	1 Sterlin	5.24	5.20
Nevyork	100 Dolar	140.—	143.—
Paris	100 Frank	2.9675	2.9450
Milano	100 Liret	—	—
Cenevre	100 İsv. Fr.	29.2725	29.05
Amster.	100 Florin	—	—
Berlin	100 Rayişm.	—	—
Brüksel	100 Belga	2.96875	2.9450
Atina	100 Drahmi	0.9975	0.99
Sofya	100 Leva	1.7650	1.75
Prag	100 Çek K.	—	—
Madrid	100 Peçeta	13.10	13.—
Varşova	100 Zloti	—	—
Budap.	100 Pengö	25.1075	24.915
Bükreş	100 Ley	0.625	0.62
Belgrad	100 Dinar	3.38	3.355
Yokoha.	100 Yen	35.355	35.0850
Stokho.	100 İsveç K.	31.005	30.77
Moskova	100 Ruble	—	—

ESHAM ve TAHVİLÂT

1938 % 5 ikramiyeli	19.—	19.—
Ergani	19.—	19.—

Takas primleri

Takas nevileri	İthalât	İhracat hazır	İhracat alivre
Enterşanjabl	51	45	44
İngiliz	51	40	39
Belçika	51	40	39
Holanda	51	40	39
İsveç	51	47	46
Fransa	51	40	39
İsviçre	51	40	39

Hazır fiat için ihracatın filen yapılmış olduğunu tevsik eden vesaikin ibrazı şarttır. İhracat primleri %100 kıymet üzerinden hesab edilmiştir.

Maaş tevziatı hakkında Defterdarlığın bir izahı

İstanbul Defterdarlığından şu mektubu aldık:

«16 haziran 1940 tarihli gazetenizin ikinci sahifesinin 3 üncü sütununda intişar eden (Soruyoruz; maaş verilen yerler niçin gene mahşere döndü?) başlıklı bir yazıda, mütekaid, dul ve yetimlerin maaşlarının dağıtılmasında iki, üç seneden beri takib edilen güzel usulün son haziran - ağustos üç aylıklarının tevziatında terkedilerek, karmakarışık para verilmeğe başlandığı ve maaş yerlerinin eskisi gibi mahşer halini aldığı, izah edildikten sonra düzelen işi berbat etmenin sebebi nedir deniliyor.

Her birisi memleketin hizmetinde yorulmuş kimselerden ve bu gibilerin millete emanet bırakmış olduğu dul ve yetimlerinden tesekkül eden zat maaşları sahiblerine lâyık oldukları her türlü kolaylıkların gösterilmesi maksad ve gayesile tatbik ve takib edilen maaş tevziatı usulünü bırakmak değil, daha mütekâmil bir hale getirmek için mütemadi mesai sarfedilmekte ve en iyi yoldan gidilerek mümkün görülen her türlü sür'at ve sühuletin teminine çalışılmaktadır.

Buna rağmen gazetenizdeki bu yazı üzerine keyfiyet derhal tahkik edilmiş ve tevziatın ötedenberi olduğu ve gazetelerle ilân edildiği şekilde mülkiye mütekaid ve yetimleri için ayrı, askerî mütekaid ve yetimleri için de gene ayrı gişelerden ve evvelden buna göre ihzar edilen ayrı ayrı bordrolar mucibince yapıldığı ve şikâyeti mucib hiçbir hâdise olmadığı neticesine varılmıştır. Gerçi tevziatın birinci ve ikinci günlerinde tediye gişelerinde izdiham oluyorsa da bu da; cüzdan numaralarına nazaran istihkaklarını müteakib günlerde alacaklardan bir kısmının ilân hilâfına olarak müracaat etmesinden ileri gelmektedir.

Bu tavzihin ayni sütunda neşredilmesini rica ederim.»

ÖLÜM

Rodoslu merhum Ahmed Hamdinin kızı, İnhisarlar Kayseri Satış Şubesi Müdürü Hami Altınokun dayızadesi, Antalya öğretmenlerinden Talha ve Nazilli Bez fabrikası mühendislerinden Hikmetin teyzezadesi, İnhisarlar Şemsipaşa bakım eksperlerinden Naci Önçalın kardeşi Ortaköy 23 üncü ilkokul öğretmenlerinden Saadet Önçalın geçirdiği ameliyattan kurtulamıyarak genc yaşında hayata gözlerini kapaması kendini seven bütün arkadaşlarını dilhun eylemiştir. Kederdide ailesine en samimî taziyetlerimizi sunar, Allahtan sabırlar dileriz.

***

Büyük Millet Meclisi Muhasebe Müdürü Mazlûm Bulakın oğlu Galatasaray Lisesi mezunlarından ve Güzel San'atlar Akademisi Mimarî Şubesi talebesinden Nami Bulak vefat etmiştir. Cenazesi bu gün saat 11.30 da Beyoğlu Zükûr hastanesinden kaldırılarak namazı Teşvikiye camiinde kılındıktan sonra Feriköy aile kabristanına defnedilecektir. Kederdide ailesine beyanı taziyet eyleriz.

***

Temyiz azasından Raşid Konukla Bursa meb'usu Dr. Sadi Konuğun ve Suad Köksalın pederleri Rasim Konuk vefat etmiştir. Cenazesi bu gün Alemdar caddesinde Adli Tıb yanındaki hanesinden kaldırılarak Zeyneb Sultan camiinde öğle namazını müteakib namazı kılındıktan sonra Karacaahmedde medfeni mahsusuna defnedilecektir. Allah rahmet eylesin.

2 büyük film birden
TÜRKÇE SÖZLÜ
1 - MALEK
Zoraki Haydud
Baş rolde: Meşhur komik
BUSTER KETEAN
Fevkalâdetaklidli ve Türkçe sözlü senenin en komik filmi
2 - Çöl Kanunu
Baş rolde: Sevimli
BOB BEKER
Büyük sergüzeşt filmi
YARIN
Matinelerden itibaren
ALKAZAR
Sinemasında
BAŞLIYOR

TEŞEKKÜR

Bir buçuk senedir devam eden ruhumu bunaltıcı durgunluk hastalığını fennin en son tedavilerile iyi eden doktorum Profsör Fahreddin Kerime sonsuz teşekkürlerimi sunmaya gazetenizin tavassutunu dilerim.

Ortaköy, Dereboyu 147 No. da
Bayan Diruhi

ASKERLİK İŞLERİ

Yoklamaya davet

Beyoğlu Yabancı Askerlik şubesinden:

İhtiyat yoklamaları için tayin olunan müddet bitmek üzeredir. Beyoğlu ve Beşiktaş bölgelerindeki yabancılardan şimdiye kadar yoklamalarını yaptırmamış olanların cumartesiden maada her gün öğleden evvel şubeye gelerek yoklamalarını yaptırmaları lâzımdır. Haziran sonuna kadar gelmiyenlerin kanun mucibince cezalandırılacağı ve öğleden sonra hiç bir müracaat kabul olunmıyacağı ilân olunur.

***

Sarıyer Askerlik şubesinden:

Sarıyer şubesi ihtiyat eratının 940 senesi yoklamaları için verilmiş müddet bitmiştir. Meşru mazeret dolayısile tebliğ edilmiş günlerde gelmemiş olanlardan 311 - 315 doğumluların 21 haziran, 316 - 320 doğumluların 24 haziran, 321 - 325 doğumluların 26 haziran, 326 - 331 doğumluların 27 haziran 940 günlerinde şubeye müracaatleri ve bundan sonra müracaat kabul edilmiyerek yoklamalarını yaptırmamış olanlar hakkında kanunî muamele yapılacağı tekrar ilân olunur.

RAŞİD RIZA TİYATROSU

18 haziran salı günü akşamı Bakırköy Miltiyadi bahçesinde (Yumurcak) vodvil 3 perde. Heyet her salı Bakırköyünde Miltiyadi bahçesindedir.

YEDİKULE
TÜRK - ERMENİ
Hastanesi idaresinden:
Senelik 13 binden 15 bin kilo
Beyaz Karaman Eti

Hastanmize lâzım olacak ve müfredatı yukarıda yazılı bir senelik et satın alınacağından taliblerin en muvafık şartlarını bildiren kapalı zarfla 28 haziran cuma akşamına kadar ilk pey akçesi olarak yedi yüz lira ile birlikte Çakmakçılar Büyük - Yeni - Han No. 50 Türk - Ermeni Hastanesi idaresine müracaatleri.

Satılık Otomobil
Az kullanılmış kapalı Packard marka bir otomobil satılıktır. 49394 numaraya telefonla müracaat.

Karacabey Merinos Yetiştirme Çiftliği Müdürlüğünden:

Müessesemizin 940 senesi kırkımından istihsal edilen 3470 kilo kıvırcık, 27000 kilo saf ve yarımkan Merinos yapağısı kapalı zarf usulile arttırmaya çıkarılmıştır.

Saf kanların beher kilosuna 140, yarım kanların beher kilosuna 125 ve kıvırcıkların beher kilosuna 75 kuruş fiat takdir edilmiştir. Muvakkat teminat 3031 liradır. Arttırma 1 temmuz 940 tarihine tesadüf eden pazartesi günü saat 15 te çiftlik müdürlüğü binasında içtima edecek satış komisyonunca yapılacaktır. İsteyenler satış şartnamesini her gün çiftlik muhasebesile, Bursa Merinos yetiştirme müfettişliğinde ve yapağıları çiftlik merkezindeki ambarında görebilirler.

İsteklilerin ihale gününde 2490 sayılı kanun hükümleri dahilinde ihale saatinden bir saat evvel teminatlarını vezneye ve teklif mektublarını satış komisyonuna vermeleri ilân olunur. (4791)

İzmir Sağır, Dilsiz ve Körleri Koruma Kurumu Umumî Merkezinden:

Sağır ve dilsizliğe müteallik bazı kitabların memleket dahilinde satıldığını istihbar ettik. Bu kabil kitab ve benzerinin cemiyetimize bir güna menfaat temin etmediği ve ancak kurumlarımızın menfaatine satılığa çıkarılacak kitabların zahrından ve satanların hamil bulunacakları resmî ruhsattan anlaşılacağını sayın halkımızın malûmu olmak üzere ilân olunur. (4988)

İstanbul Belediyesi ilânları

Hususî idare tekaüd ve öksüzlerinin haziran 940 üçer aylıkları 19 haziran 940 gününden itibaren verileceğinden maaş sahiblerinin cüzdanlarile Ziraat Bankasına müracaatleri. (5025)

Van Valiliğinden:

1 — Van Memleket Hastanesi için teşhis ve tedaviye elverişli teferrüatile beraber bir aded röntgen cihazı alınmak üzere kapalı zarf usulile eksiltmeye konulmuştur.

2 — Taliblerin 10/6/940 dan 10 temmuz 940 tarihine kadar bir ay zarfında teklif mektublarını kataloğlarile beraber suretini tetkik edilmek üzere Sıhhat Vekâletine ve birer suretini de Van Vilâyetine göndermeleri lâzımdır. Mezkûr Vekâletçe yapılacak tetkikatın neticesi alındıktan sonra 30 temmuz 940 salı günü saat 10 da Vilâyet Encümenince ihalesi icra ve teklif olunacaktır.

3 — Muhammen bedeli yedi ilâ dokuz bin liradır.

4 — Muvakkat teminat 675 liradır.

5 — Röntgen cihazı Vanda teslim edilmek, nakliye masrafı müteahhide aid olmak ve Röntgene aid müstakil bir motör bulundurularak müteahhid tarafından Vanda montaj işi yapılıp işletildikten sonra üç gün zarfında parası verilmek şarttır.

6 — Posta ile gönderilecek teklif mektublarının yukarıda yazılı tarihe kadar Sıhhat Vekâletine ve Van Vilâyetlerine gelmiş bulunması lâzımdır. Postada olacak gecikmeler muteber değildir. (4990)

Samsun Belediye Riyasetinden:

Elektrik ve Su santrallarının bir senelik ihtiyacı olan 345 ton mazutun aşağıdaki esaslar dairesinde kapalı zarf usulile münakasaya çıkarılmış ve talib zuhur etmediğinden pazarlıkla talibine ihalesine karar verilmiştir.

1 — Satın alınacak mazutun muhammen bedeli: «41000» liradır.

2 — Muvakkat teminatı: 3075 liradır.

3 — İhale 2490 sayılı kanun hükümlerine göre 10/6/940 tarihinden 11/7/940 tarihine kadar bir ay zarfında Encümenin toplandığı pazartesi perşembe günleri saat 15 te Encümen huzurunda pazarlıkla yapılacaktır.

4 — Umumi ve fenni şartname ve mukavelename suretleri Samsun Belediyesi Elektrik İşletme Müdürlüğünden meccanen tedarik edilebilir. (4976)

Kapalı zarfla eksiltme ilânı

Zonguldak Amele Birliğinden:

1 — 10/6/940 tarihinde ihalesi yapılması mukarrer hastane ilâve inşaatı, görülen lüzum üzerine yirmi bir gün daha temdid edilmiştir.

2 — Eksiltmeye konulan iş: Zonguldakta Amele Birliği hastanesi binasının şark tarafından mutbah ve çamaşırlık binasile hastane binasının zemin katının polikilinik haline ifrağıdır.

3 — Mutbah ve çamaşırlık binasile tesisatının keşif bedeli (23920) lira (81) kuruş olup ve polikilinik işinin keşif bedeli (3245) lira (82) kuruş olup mecmuu (27166) lira (63) kuruştur.

4 — İlk teminat akçesi (2038) liradır.

5 — Eksiltme müddeti 11/6/940 salı gününden itibaren yirmi bir gündür.

6 — Eksiltme 1/7/940 pazartesi günü saat 16 da Amele Birliği faal heyeti huzurunda yapılacaktır.

7 — Talibler eksiltme şartnamesi, mukavele projesi ve bu işe aid diğer bütün evrakı Amele Birliğinden alabilirler. (4987)

Kadıköy Vakıflar Direktörlüğü ilânları

Muhammen bedeli
L. K.
140 00

Üsküdarda Debaklar mahallesinin Nalçacı Hasan sokağında 12 No.lı ahşab evin enkazı şartnamesi mucibince mahallinde pazarlıkla satılacağından isteklilerin ihale günü olan 2/7/940 salı günü saat 10 da % 7,5 pey akçelerile enkaz mahallinde hazır bulunmaları. (4998)

Maltepe Askerî Lisesi Direktörlüğünden:

Maltepe Askerî Lisesi Kimya öğretmenliği münhaldir. İsteklilerin Okul Müdürlüğüne müracaatleri. «22» (5015)

Su tesisatı ilânı

Türkiye Demir ve Çelik Fabrikaları Müessesesi Müdürlüğünden:

1 — Türkiye Demir ve Çelik Fabrikaları Müessesesi şehir su tesisatı, deposu ve pompa binası vahidi fiat esasile ve kapalı zarf usulile eksiltmeye konmuştur.

2 — İşbu inşaatın muhammen keşif bedeli 40.224,75 liradır.

3 — Eksiltme evrakı 2,50 lira mukabilinde Ankarada Sümer Bank Muamelât Şubesinden, İstanbulda Sümer Bank Şubesinden ve Karabükte Türkiye Demir ve Çelik Fabrikaları Müessesesinden alınabilir.

4 — Eksiltme 24/6/940 pazartesi günü saat 15 te Karabükte Türkiye Demir ve Çelik Fabrikaları Müessesesinde yapılacaktır.

5 — İstekliler teklif evrakı meyanına şimdiye kadar yapmış oldukları bu kabil işlere, bunların bedellerine hangi bankalarla muamelede bulunduklarına, Ticaret Odasında kayıdlı olduklarına dair vesikalarını koyacaklardır.

İstekli kendisi yüksek mühendis olmadığı takdirde, teklif evrakı meyanına inşaatın fennî cihetlerini deruhte ettiğine dair bir yüksek mühendisin imzalı taahhüdnamesi bulunacaktır.

İstekli teklif evrakı meyanında fenni teşkilâtının kimlerden ibaret olduğunu da ayrıca işaret ve tasrih edecektir.

6 — Muvakkat teminat miktarı: 3.025,— liradır.

7 — Teklif mektublarını havi zarflar kapalı olarak ihale günü saat 14 e kadar Karabükte Türkiye Demir ve Çelik Fabrikaları Müessesesi Muamelât Şubesine makbuz mukabilinde teslim edilecektir. Posta ile gönderilen tekliflerin nihayet ihale saatinden bir saat evveline kadar gelmiş ve zarfların kanunî şekilde kapatılmış olması lâzımdır. Postada vaki olabilecek gecikmelerden dolayı Müessese mes'uliyet kabul edemez.

8 — Bu inşaatı Müessese taliblerden dilediğine vermek veyahud münakasayı hükümsüz saymakta tamamen serbesttir. (4723)

Mühendis Aranıyor
İstanbula civar vilâyette çalışmak üzere diplomalı bir mühendise ihtiyac vardır. Talib olanlar İstanbul Asmaltı No. 12 Temel Sunara müracaat etsinler.

Yozgad İskân Müdürlüğünden:

1 — Yozgada şose ile bağlı 35 kilometre mesafede Sorgun kazası merkezinde (20) ve bu kazaya aid olup kaza merkezine 15 kilometre mesafede bulunan Sarıhamzalı köyünde (148) ki topu (168) göçmen evi toptan veya grup halinde kapalı zarf usulile eksiltmeye konmuştur.

2 — İskân dairesi elinde mevcud bulunan 168 metro mikâb muhtelif eb'adda mamul çam keresteyi ev başına birer metro mikâb hesabile ve ihale bedeli üzerinden tutarını düşmek şartile inşaat mahallinde müteahhide defaten teslim edecektir. Mütebaki kereste ve bilûmum malzemei inşaiye mevcud fenni şartname ve malzeme cetveline göre kullanılmak şartile inşaat anahtar teslimi müteahhide aiddir.

3 — Beher evin keşif bedeli İskânca verilecek bir metro mikâb kereste bedeli düşmeden 604 lira 64 kuruştur.

4 — Bu evlerden Sorgun kazası merkezinde yapılacak (20) ev bir grup ve Sarıhamzalıda yapılacak (148) ev de (60), (48), (40) olarak inşaatın tamamı dört grupa ayrılmıştır.

5 — Umumi keşif tutarı Sorgundaki (20) ev için 12092 lira 80 kuruş, Sarıhamzalıda yapılacaklardan 40 ev için 24185 lira 60 kuruş, 48 ev için 29022 lira 72 kuruş, 60 ev için 36278 lira 40 kuruş ki topu (101579) lira (52) kuruştur.

6 — % 7,5 hesabile ilk teminat akçesi 20 ev için 906 lira 96 kuruş 40 ev için 1813 lira 92 kuruş, 48 ev için 2176 lira 70 kuruş, 60 ev için de 2720 lira 88 kuruş olup topu 7618 lira 46 kuruştur.

7 — Eksiltme 1/7/940 pazartesi günü saat (15) te Yozgad İskân Müdürlüğünde müteşekkil Komisyonca yapılacaktır.

8 — Eksiltme ve fenni şartname ile plân 525 kuruş mukabilinde İskân Müdürlüğünden alınır.

9 — Teklif mektubları eksiltme saatinin bir saat evveli olan saat 14 te Komisyon Riyasetine tevdi edilmiş bulunmalıdır.

10 — Taliblerin ehliyet vesikalarile müracaatleri. (4910)

Hakkâri Merkezinde Hükûmet Konağı İnşaatına Aid İlân

Hakkâri Valiliğinden:

1 — Kapalı zarf usulile eksiltmeye konan iş: Hakkâri merkezinde «112490» lira «16» kuruşluk keşif bedelli Hükûmet Konağıdır.

2 — Bu işe aid evrak şunlardır:

A — Proje
B — Hulâsai keşif
C — Elektrik tesisat keşfi
D — Ölçme cetveli
E — İhzarat ve imalât «seridöpri» bordroları
F — Mahal listesi
G — Dahili elektrik ve sıhhî tesisat umumi ve fenni şartnameleri
H — Hususi şartname, bayındırlık işleri genel ve yapı işleri fenni şartnameleri
İ — Eksiltme şartnamesi
J — Mukavele projesi

3 — Bu evrak ilânı yapılan mahallerin Nafıa Müdürlüklerinde görülebilir.

4 — Eksiltme 26/6/940 çarşamba günü saat 14 te Hakkâri Defterdarlığında müteşekkil Komisyonda yapılacaktır.

5 — Eksiltmeye gireceklerin «6874» lira «51» kuruş muvakkat teminat akçesi vermesi ve bu işe mahsus olmak üzere eksiltmenin yapılacağı günden sekiz gün önce Hakkâri Vilâyet Ehliyet Vesika Komisyonundan alacağı ehliyet vesikasını ibraz edeceklerdir.

6 — Teklif mektubları 4 üncü maddede yazılı saatten bir saat öncesine kadar Komisyona verilmiş olacaktır. Posta ile gönderilecek mektubların 4 üncü maddedeki saate kadar gelmiş olması ve dış zarfın mühür mumile iyice kapatılmış olması şarttır. Postadaki gecikmeler kabul edilmez. (4721)

Kıymetli Bir Mülk Almak İsteyenlerin Nazarı Dikkatine

Istanbul Sultanhamam Hobyar mahallesinin Âşirefendi kütüphanesi sokağında 30, 32, 34 kapı numaralı Küçük Ticaret hanı (Selânik Bankası denmekle maruf) 940/20 dosya numarasile ve izalei şüyu suretile temmuz ayının üçüncü çarşamba günü saat 14 ten 16 ya kadar elyevm Sultanahmedde Tapu dairesinin alt katında bulunan Birinci Sulh Hukuk Hâkimliği tarafından satılacaktır.

Han, 339 metre murabbaı üzerine mebni ardiye ve mağazaları havi ve dört katlıdır. Arzu edenlerin müzayede günü mahallinde bulunmaları.

Samsun Belediye Riyasetinden:

Samsunda yeniden yaptırılacak olan asri ve fenni mezbaha bina iki defa kapalı zarf usulile münakasaya çıkarılmış ise de talib zuhur etmediğinden pazarlıkla talibine ihalesine karar verilmiştir.

1 — Muhammen bedeli 77784 lira 16 kuruştur.

2 — Muvakkat teminat: 5139 lira 21 kuruştur.

3 — Bu işe aid evrak şunlardır:

A — Eksiltme şartnamesi, hususi ve umumi şartnameler.
B — Mukavele projesi
C — Keşif ve keşif hulâsası.

4 — İstekliler bu evrakı Samsun Belediyesi Başmühendisliğinden 38 kuruş mukabilinde satın alabilirler.

5 — İhale 2490 sayılı kanun hükümlerine göre ve 3/6/940 tarihinden 4/7/940 perşembe gününe kadar bir ay müddelte Encümenin toplandığı pazartesi, perşembe günleri saat 15 te Daimi Encümen huzurunda pazarlıkla yapılacaktır. (4790)

Kapalı Zarf Usulile Eksiltme İlânı

Trabzon - İran Transit Yolu Trabzon Mıntaka Müdürlüğünden:

1 — Eksiltmeye konulan iş: Trabzon - İran transit yolunun 30 + 000 — 49 + 000 kilometreleri arasında yapılacak şose esaslı tamiratı olup bu işin keşif bedeli «212,490» iki yüz on iki bin dört yüz doksan lira (8) sekiz kuruştur.

2 — Bu işe aid şartnameler ve evrak şunlardır:

A — Eksiltme şartnamesi
B — Mukavele projesi
C — Nafıa işleri genel şartnamesi
D — Tesviyei turabiye, şose ve kârgir inşaata dair fenni şartnam
E — Hususi şartname
F — Keşif ve metraj cetveli
G — Proje.

İsteyenler bunları «1062» kuruş bedel mukabilinde Trabzonda Transit Yolu Mıntaka Müdürlüğünden alabilirler.

3 — Eksiltme 25 haziran 940 salı günü saat 15 te Trabzon Transit Yolu Mıntaka Müdürlüğünde yapılacaktır.

4 — Eksiltme kapalı zarf usulile yapılacaktır.

5 — Eksiltmeye girebilmek için isteklinin «11,875» lira muvakkat teminat vermesi, bundan başka Ticaret Odasına kayıdlı olduğuna dair 940 senesi vesikasını haiz olup göstermesi lâzımdır.

6 — Teklif mektubları yukarıda üçüncü maddede yazılı saatten bir saat evveline kadar Trabzonda Transit Yolu Mıntaka Müdürlüğü odasında Eksiltme Komisyonu Reisliğine makbuz mukabilinde verilecektir. Posta ile gönderilecek mektubların nihayet üçüncü maddede yazılı saate kadar gelmiş olması ve dış zarfın mühür mumile iyice kapatılmış olması lâzımdır. Postada olacak gecikmeler kabul edilmez.

7 — Eksiltmeye gireceklerin Trabzon Vilâyetinden verilecek ehliyet vesikalarını haiz bulunması şarttır. (4604)

Askerî Orta Okuluna Talebe Alınıyor

1 — Konya Askerî Orta okulunun her üç sınıfına da önümüzdeki eylûlün birinci günü başlayacak 940 - 941 ders yılı için talebe alınacaktır.

2 — İstekli talebenin Türk ırkından olması, kendisinin ve ailesinin kötü hal ve şöhret sahibi olmaması, sıhhî muayenede sağlam çıkması ve yapılacak seçme sınavında da kazanması şarttır.

3 — Bir sene tahsili terkedenler, yaşını büyültmüş veya küçültmüş olanlar, kendi okullarının sınıf geçme sınavlarında ipka veya bütünlemeye kalanlar, yaşları, boyları ve ağırlıkları talimattaki hadlere uygun olmayanlar askeri okullara alınamazlar.

4 — İsteklilerin, şimdi oldukları okullarda tahsillerine devam etmekle beraber 10 hazirandan itibaren bulundukları yerlerdeki Askerlik Şubesinden diğer kaydükabul şartlarile müracaat yollarını öğrenmelerini ve buna göre de kaydıkabul kâğıdlarını en geç 30 temmuz 940 tarihine kadar tamamlamış olmaları lâzımdır. (4350)

Gedikli Erbaş Hazırlama Orta Okullarına Talebe Alınıyor

1 — Kayseride Gedikli Erbaş hazırlama orta okulunun I, II, III üncü sınıflarına, Kırıkkalede San'at Gedikli Erbaş hazırlama orta okulile Ankarada Musiki Gedikli Erbaş hazırlama orta okulunun yalnız I inci sınıflarına önümüzdeki eylûlde başlayacak olan 940 - 941 ders yılı için talebe alınacaktır.

2 — İstekli talebelerin Türk ırkından olması, kendisinin ve ailesinin kötü hal ve şöhret sahibi olmaması, sıhhî muayenede sağlam çıkması ve yapılacak seçme sınavında kazanması şarttır.

3 — Gedikli hazırlama orta okullarına alınacak talebenin yaş haddi:

	Sınıf	Yaş
Gedikli orta	I	14 : 17
» »	II	15 : 18
» »	III	16 : 19 olmak

Bu yaşlara aid boy ve ağırlık hadleri askerlik şubelerindeki askeri liseler ve orta okullar talimatının 71 inci maddesi özlerine uygun olması lâzımdır.

4 — Her üç okulun I inci sınıfına istekli olanların beş sınıflı ilk okulu bitirmiş olmaları şarttır. Orta II ve III üncü sınıflara girecek olanlar bu sınıflara terfi ettiklerine dair tahsil vesikası veya şehadetname göstereceklerdir.

5 — Hangi sınıfa istekli olursa olsun iki yıldan fazla tahsili terketmiş olanlar ve evvelce gedikliden veya askeri okullardan çıkarılanlar alınamazlar.

6 — Kayseride Gedikli Erbaş hazırlama orta okulunun her üç sınıfile Kırıkkalede San'at gedikli hazırlama orta okulunun I inci sınıflarına köylü istekli, Ankara Musiki gedikli hazırlama orta okulunun 1 inci sınıfına musikiye hevesli şehirli istekliler alınır.

7 — Yukarıdaki şartları haiz istekliler 10 hazirandan itibaren bulundukları yerin Askerlik Şubesine müracaat ederek diğer kaydikabul şartlarile müracaat yollarını öğrenmeleri ilân olunur. «1732» (4351)

Yalova Kaplıcaları Müdürlüğünden:

Yalova Kaplıcaları tamamen açılmıştır.

Fiatlar:

Küçük otellerde:
1 yatak 110 Kş. 2 yatak 165 Kş.
Çınar oteli (tam konforlu):
1 yatak 220 Kş. 2 yatak 330 Kş.
(Bu oteller pansiyonsuzdur.)
Halk lokantasında bir tablidot 50 kuruş.
Büyük Otel. Pansiyon komple:
1 kişilik odalar 365 kuruştan 650 kuruşa kadar.
2 » » 650 » 850 » »
Termal oteli. Pansiyon komple:
1 kişilik odalar 550 kuruştan 750 kuruşa kadar.
2 » » 890 » 1330 » »

Asansör, kabine ve tuvaletli odalar ve hususi daireler, odalarda akar sıcak, soğuk su.

Her gün matine ve suvarelerde orkestra pissin, tenis, sinema, konser.

15 günden fazla kalanlara ikamet müddetince oteller kirasından % 10 tenzilât yapılır.

Fazla tafsilât almak için kaplıcalar müdiriyetine müracaat. Telefon: Şehirler arasında, Yalova 1 (4822)

Kuleli Askerî Lisesi Direktörlüğünden:

Kuleli ve Maltepe Askeri Liselerinin ikinci ve üçüncü sınıflarına girmeğe istekli ve bütün girme şartlarını haiz olan namzedlerinin seçme sınavları 21, 22, 24 haziran 940 günleri Kuleli ve Maltepe Liselerinde yapılacaktır. Namzedlerin en geç 21/6/940 günü saat sekizde işbu liselerde bulunmaları. «61» (4942)

KANSIZLIK..
DESCHIENS
şurubu

ile tedavi edilir.

Kanın en mühim unsuru, kırmızı yuvarlakcıklardır. Onları daima çoğaltmakla vücudunuzun mukavemetini arttırmış, kansızlığı ve zafiyeti gidermiş olursunuz. DESCHİENS şurubu; kan, kuvvet, iştiha ve gençlik temin eder. Bütün hastalıkların nekahat devrelerinde kemali emniyetle kullanılır.

Reçete ile satılır

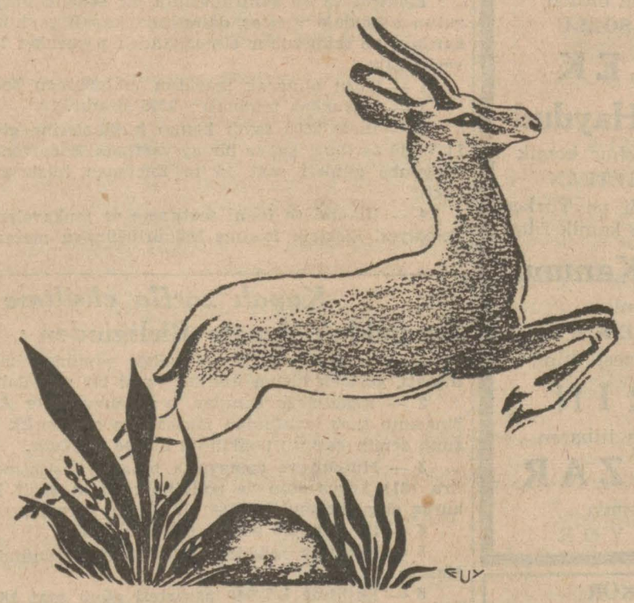

ZARAFET...

Heyeti mecmuasının şıklığı... Hatların zarafeti... işte BIANCHI bisikletile geçtiğiniz vakit dostlarınızın sizi hayran hayran baktıklarının sebebi.

BİANKİ bisikletini temayüz eden yalnız zarafeti değil bir de hafifliği ve sağlamlığıdır.

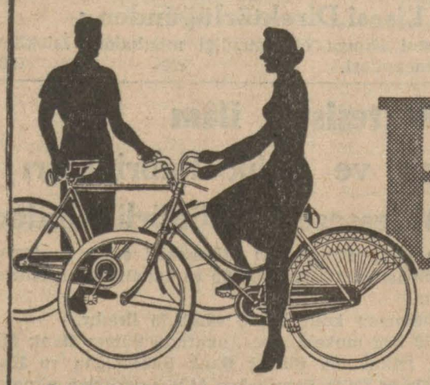

Bianki
BİSİKLETLERİ

SATIŞ YERLERİ: BOURLA BIRADERLER — İstanbul-Ankara-İzmir
ODEON MAĞAZASI — İstiklâl Caddesi 48/1
JAK GRÜNBERG HALEFLERİ - HUGO ve LEON GRÜNBERG — Sultan Hamam Hamdibey Geçidi 2ci kat 48/56
TEKNOFON MAĞAZASI — Galata - Hezaren Caddesi No. 84
OTTAŞ OTOMOBİL TİCARETİ T. A. Ş. — İstiklâl Caddesi 239

QUINA LAROCHE

Doktorlar tarafından tavsiye edilen bir kuvvet ve sıhhat eksiri olduğu gibi sıtmaya karşı müessir bir ilâçtır.

Lezzeti hoş olan

QUINA LAROCHE

en mükemmel üç nev'i kınakına'nın başlıca unsurlarını havidir.

Zayıflık, kuvvetsizlik, iştihasızlık, hazımsızlık ve nekahat hallerinde de Doktorlar tarafından mükemmel bir kuvvet ilâcı olarak tavsiye edilmektedir.

Sıhhat ve İçtimaî Muavenet Vekâleti Merkez Hıfzıssıhha Müessesesi Satınalma komisyonundan:

1 — Merkez Hıfzıssıhha Müessesesi hayvanlarının 160000 kilo kuru ot ihtiyacı kapalı zarf usulile 15/6/940 tarihinden itibaren eksiltmeye konulmuştur.
2 — Tahmin edilen bedel 8800 lira, muvakkat teminat 660 liradır.
3 — Şartname Ankarada Merkez Hıfzıssıhha Müessesesi Satınalma Komisyonundan parasız alınır.
4 — Eksiltme 27/6/940 perşembe günü saat 11 de Müessesede müteşekkil Satınalma Komisyonunda yapılacaktır.
5 — Teklif mektubları muayyen günde saat 10 a kadar Komisyona verilmiş olmalıdır. Mektublar mühür mumile mühürlü olacaktır.
6 — Muvakkat teminat mukabili nakit ve nakit mahiyetindeki evrakın Maliye Vekâleti Merkez Muhasebeciliği veznesine yatırılması için taliblerin daha evvel Komisyona müracaatle birer irsaliye almaları lâzımdır. «2860» (4892)

Sovyet TECHNOEXPORT Fabrikalarının
ZİRAAT MAKİNELERİ
Sağlamlık ve ucuzluk itibarile rakibsizdir.

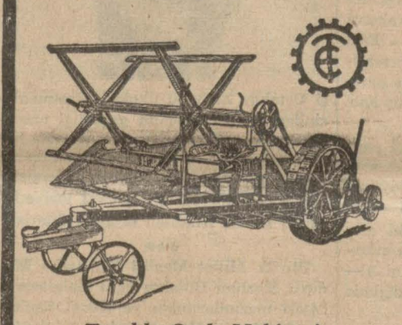

Taraklı Orak Makinesi

Ekin biçmeye mahsus dolablı ve taraklı Orak makineleri, biçer, bağlar orak makineleri, yukarıdan alevatörlü saman toplu harman makineleri, çayır makineleri, beygir tarakları, ot balya makineleri, pülverizatörler, diskarolar, kalbur makineleri traktör pullukları.

Türkiye satış deposu:

İSMAİL HAKKI KOZACIOĞLU

Galata, Perçemli sokak No. 19
İZMİR: Halimağa Çarşısı No. 20
ADANA: Belediye caddesi No. 101.

Türkiye Büyük Millet Meclisi İdare Amirleri Heyetinden:

1 — Çankayada inşa ettirilecek altı aded memur evi için açılan kapalı zarf usulü eksiltmeye talib zuhur etmediğinden pazarlıkla yapılacaktır. ....
2 — Eksiltme 21 haziran 1940 cuma günü saat on beşte Büyük Millet Meclisi İdare Âmirleri heyeti odasında yapılacaktır.
3 — Fenni ve hususi şartnamelerle plânlar her gün Büyük Millet Meclisi daire müdürlüğünden alınabilir.
4 — Tahmin edilen bedel (Otuz altı bin üç yüz on sekiz) lira (altmış) kuruştur.
5 — Muvakkat teminat (2723) lira (90) kuruştur. (Banka teminat mektubu olacaktır.)
6 — Talibler 2490 numaralı kanunun 2 ve 3 üncü maddelerinde ve şartnamede yazılı vesikaları birlikte getirecektir. «2664» (2627)

FOSFARSOL
EN BİRİNCİ
Kan, Kuvvet, iştiha şurubudur

Darüşşefaka Müdürlüğünden:

1941 yılı mayısının sonuna kadar Darüşşafakaya lüzumu olan sebze açık eksiltmeye konulmuştur. İhalesi 1 temmuz 1940 pazartesi günü saat 15 te Nuruosmaniyede Türk Okutma Kurumu Müdürlüğü binasında yapılacaktır.
Şartnameler mezkûr Kurum merkezindedir. (5017)

Halis Urfa Yağı

Aşağıdaki izahattan temin edilebilir.

Yıllardanberi rayiha ve lezzetile şöhret bulmuş Halis Urfa yağı son zamanlarda bazı kimseler tarafından bir çok cins yağlar katılarak aynı nam altında piyasaya sürüldüğü anlaşılmış olmakla müstehliklerin menfaati düşünülerek bu kere Urfa ve kazası Siverekten çıkan halis yağlarımıza Urfa Ticaret ve Sanayi Odamızla Siverek Mümessilliğimizin mührünü taşıyan etiket yapıştırılmakta olup, tenekeleri etiketsiz yağlar sureti mutlâkada Urfa yağı olmadıklarından ihtiyaçlarımızın başlıcalarından birini teşkil eden yağlardan etiketli halis Urfa ve Siverek yağlarını tercih etmeniz tavsiye olunur.

Lüleburğaz Belediyesinden:

Belediyeye aid yeni kazino ve sinema binaları 25/6/940 tarihinde salı günü saat 16 da yeni Belediye binasında müzayedeye konacaktır.
Asri bütün şeraiti haiz bulunan her iki binanın talibleri 2490 sayılı kanunun ve tanzim olunan şartnamenin hükümleri dahilinde müzayedeye iştirak edebileceklerdir.
Her iki bina da İstanbul - Edirne asfalt yolu üzerinde ve Belediye Parkının ittisalindedir.
Taliblerin ilân tarihinden itibaren müzayede tarihine kadar şartnamelerini tetkik etmek üzere Belediyemize müracaatleri ilân olünur.
Haricden vuku bulacak taleb üzerine namlarına ücretsiz olarak şartname göndrilir. (4878)

1 - GENÇLİK
2 - GÜZELLİK
3 - SIHHAT

İşte yüksek bir kremde aranan bu meziyetlerin hepsini size

KREM PERTEV

temin edebilir.

1 — KREM PERTEV: Bir tuvalet müstahzarıdır. İnce bir itina ve yapılışındaki hususiyeti itibarile yüzdeki çizgi ve buruşuklukların teşekkülüne mâni olur. Deriyi genc ve gergin tutar.

2 — KREM PERTEV: Bir güzellik vasıtasıdır. Genişlemiş mesamatı kıstırarak cilddeki pürtük ve kabarcıkları giderir. Çil ve lekeleri izale eder. Teni mat ve şeffaf bir hale getirir.

3 — KREM PERTEV: Bir cild devasıdır. Deri guddelerinin ifrazatını düzeltir. Sivilce ve siyah noktaların tezahürüne mâni olur. Cild adalesini besleyerek kuvvetlendirir. Kuru cildler için yağlı, ve yağlı cildler için yağsız hususî tüp ve vazoları vardır.

Ambar İnşaatı
Toprak Mahsulleri Ofisinden:

1 — Fakılı istasyonunda yapılacak ambarlar, idare binasile buna müteferri işler götürü olarak kapalı zarf usulile eksiltmeye konulmuştur. Keşif bedeli 73983.50 «yetmiş üç bin dokuz yüz seksen üç lira elli kuruştur.»

2 — Eksiltme evrakı 5 lira mukabilinre Ofis Umum Müdürlüğünden alınabilir.

3 — Eksiltme 25/6/1940 tarihinde saat 15 te Ankarada Ofis binasında yapılacaktır. Teklif mektublarını havi zarflar makbuz mukabilinde Ofisin muhaberat servisine teslim edilecektir.

4 — Muvakkat teminat miktarı 4949.17 liradır.

5 — İstekliler teklif evrakı meyanına eksiltmeye girebilmek için ihale tarihinden nihayet iki gün evvel Ofisten alacakları ehliyet vesikasını koyacaklardır.

«2891» «4997»

Kurtuluşta son tramvay istasyonunda Dimitri İdaresinde

KURTULUŞ KAZİNOSUNDA

Her akşam: Mükemmel Saz heyeti icrayi ahenk etmektedir.

Okuyucu Bayan FAHRİYE ve
TANAŞ ÇİNAKOPULO ve UNBERTO
En son ve yeni şarkıları okuyacaklardır.

Her nevi soğuk ve nefis meşrubat, mükemmel servis
FİATLAR MUTEDİLDİR

Çuval, Kanaviçe, Jüt Mamulâtı İthalâtçıları Birliğinden:

Çuval, Kanaviçe, Jut Mamulâtı İthalâtçıları Birliği Umumî Heyeti 2/7/940 salı günü saat 10 da Galatada Ömerabid hanındaki dairede fevkalâde olarak toplanacağından birlik azasının mezkûr gün ve saatte toplantıya iştirak eylemeleri ilân olunur.
Ruzname: Bütçe ve kadro. (4989)

TUZLA İÇMELERİ
1 HAZİRANDA AÇILMIŞ
ve trenleri işlemektedir.

Bir Muhasebeci Aranıyor
Devlet Limanları İşletme Umum Müdürlüğünden:

«260» lira ücretli İskenderun muhasebeciliği münhaldir. Talib olanların bu gibi hizmetlere aid vesikalarile beraber umum muhasebe müdürlüğüne müracaatleri. (4877)

Yüksek Ziraat Enstitüsü Rektörlüğünden:

1 — Kurumumuzda münhal 80 lira ücretli muhasebe memurluğu için 20/6/940 perşembe günü sabah saat 10 da müsabaka imtihanı yapılacaktır.
2 — Taliblerin asgari orta mekteb veya buna muadil bir mektebden mezun olmaları şarttır.
3 — İsteklilerin 19/6/940 akşamına kadar evrakı müsbitelerile birlikte Rektörlük Başkâtibliğine müracaatleri ilân olunur. «2765» (4784)

İnhisarlar Umum Müdürlüğünden:

I — Mevcud fennî şartnamesi veya taliblerin teklif edecekleri nümuneler mucibince 100 kiloluk tuz çuvalı pazarlıkla satın alınacaktır.
II — Pazarlık 25/VI/940 salı günü saat 14 te İstanbulda Kabataşta Levazım ve Mubayaat Şubesindeki Alım Komisyonunda yapılacaktır.
III — Taliblerin pazarlık için tayin olunan gün ve saatte teklif edecekleri fiat üzerinden % 7,5 güvenme paralarile ve nümunelerile birlikte mezkûr Komisyona müracaatleri ilân olunur. (4946)

YENİ ÇIKTI
ÜÇ ETEKLİ KIZ
Her kitabcıda bulunur. Fiatı 50 kuruştur.

Münakalât Vekâleti İstanbul Mıntaka Liman Riyasetinden:
DENİZCİLERE İLÂN

1 — İstanbul Elektrik İşleri Umum Müdürlüğü tarafından Sarayburnu - Salacak arasında mevcud kablo çıkarılarak yerine yeni bir kablo ve Tarabya koyunun cenubundaki Nalet burnu ile Beykoz Selvi burnu arasına yeniden bir kablo vazedilecektir.
2 — 19 haziran 1940 da başlanacak ve 45 gün kadar sürecek olan vaz işi için kullanılacak dubada beynelmilel işaretler gece ve gündüz bulunacaktır. Bu mıntakalardan geçecek gemilerin dubanın yakınından geçmemeleri ve bu hizada sür'atlerini kesmeleri bildirilir.
3 — Sarayburnu - Salacak ve Nalet burnu ile Selvi burnu arasına vazedilecek kabloların sahildeki iki nihayetleri makûs çapa ile gösterilecek ve geceleri tenvir edilecektir. Gemilerin bu kablolara yakın demirlememeleri ilân olunur. (4948)

Kırkağac Belediyesinden:

Belediye elektrik santralının 940 mali yılı ihtiyacı için aşağıda miktar ve tahmini bedelleri yazılı linyit maden kömürü, silindir yağı, makine yağı, tuz ve üstüpi on beş gün müddetle açık eksiltmeye konmuştur.
İhalesi 1/7/940 pazartesi günü saat 15 te Belediye Encümeninde yapılacaktır.
İğreti teminat mezkûr mevaddın aşağıda cinsleri hizalarında yazılı tahmini bedelleri üzerinden % 7,5 dur.
Şartlarını vesair hususatını öğrenmek isteyenler hergün Belediyeye müracaatle öğrenebilirler.
Talib olanların ihale gününde Belediye dairesinde hazır bulunmaları ilân olunur. (4919)

Cinsi	Miktarı	Tahmini Fi.	Tutarı	% 7,5 teminatı
Parça linyit kömürü	200 ton	700	1400,00	105,00
Silindir yağı	600 kilo	45	270,00	20,25
Makine yağı	1200 »	32	384,00	28,80
Tuz	2000 »	5	100,00	7,50
Üstüpi	50 »	60	30.00	2,25

Birinci Umumî Müfettişlikten:

1 — Meşe, dağ kavağı veya bahçe kavağı olmak üzere (5800) aded telefon direğinin ikinci defa eksiltmesine istekli çıkmadığından 28/5/940 dan itibaren bir ay müddetle pazarlığa çıkarılmıştır.
2 — Direklerin yüzde beşi (7-8) gerisi (6) metre tulünde, meşenin tepe muhiti (35) dipten iki metresi (45), dağ kavağı tepe (35-40) diğer muhiti (45-55), bahçe kavağı tepe (40) diğer muhiti (50-60) santimetre olacaktır.
3 — Baykana (950), Mutkiye (2350), Kozluğa (1500) ve Sasona (1000) direk kaza hududları dahilinde gösterilecek yerlerde teslim edilecektir.
4 — Direklerin birincikanun ayı ile mayıs ayı 15 i arasında kesilmiş oldukları vesaikle ispat edilecektir.
5 — Direklerin tahmin olunan bedeli (21350) lira olup muvakkat teminat (1601.25) liradır.
6 — Mukavele projesile şartnamesi Diyarbakırda Nafıa Müşavirliğinden parasız alınabilir. Pazarlıkla ihale 28 haziran 940 cumartesi günü saat onda Nafıa Müşavirliği odasında müteşekkil Komisyonca yapılacaktır. (4794)

Sahib ve Başmuharriri: YUNUS NADİ
Umumî neşriyatı idare eden Yazı işleri müdürü: HİKMET MÜNİF ÜLGEN
Cumhuriyet Matbaası